Herrialde-txostena: Txina

**basque
trade &
investment**

2020ko ekaina

+ Txina-ko bulegoa

+ Adimen Lehiakorreko Unitatea

BasqueTrade & Investment
Agencia Vasca de Internacionalización
Nazioartekotzeko Euskal Agentzia

GRUPO spri TALDEA

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO
BASQUE GOVERNMENT

AURKIBIDEA

1. DATU OROKORRAK ... 4
Gobernua ... 4
Biztanleria ... 4
Geografia ... 4
Ekonomia ... 4
Beste batzuk ... 4
2. BEGIRADA ... 5
3. TESTUINGURU SOZIO-POLITIKOA ... 6
4. TESTUINGURU MAKROEKONOMIKOA ... 8
4.1. Abagune ekonomikoa ... 8
4.2. Balantza komertziala ... 9
4.3. Atzerriko inbertsioa ... 9
4.4. Enplegua ... 10
4.5. Aukera ekonomikoak ... 11
5. KANPO-MERKATARITZA ... 13
6. ALDEBIKO HARREMANAK ... 19
6.1. Euskadi eta Txinaren arteko merkataritza ... 19
6.2. Euskadiren posizionamendua ... 22
6.3. Aldebiko inbertsioak ... 24
7. SEKTORE NAGUSIAK ... 26
7.1. BPGari egindako ekarpena ... 26
7.2. Negozio-aukerak ... 28
8. NAZIOARTEKO HARREMANAK ... 30
8.1. Nazioarteko kidetasunak ... 30
8.2. Merkataritza-akordioak ... 30
9. ASKOTARIKO ARRISKUAK ... 31
9.1. Herrialde-arriskua ... 31
9.2. Iruzkin kualitatiboak ... 32
10. ONDORIOA ... 33
11. ERREFERENTZIAK ... 34

TAULEN AURKIBIDEA

1. taula: Hazkunde-adierazleak 8
2. taula: Kanpo-merkataritzaren adierazleak, 2014-2018 9
3. taula: Txinaren kanpo-inbertsioen adierazleak, 2016-2018 10
4. taula: Lanaren adierazleak, 2019 11
5. taula: Txinak esportatutako produktu nagusiak, 2018 15
6. taula: Txinak inportatutako produktu nagusiak, 2018 16
7. taula: 2018an Txinak inportatutako produktu nagusiak, kategoria handien arabera (BEC) 17
8. taula: Txinak Europako herrialde nagusietatik egindako inportazioak, 2018 17
9. taula: Euskadi-Txina merkataritza, 2014-2019 19
10. taula: Euskadik Txinara esportatutako produktu nagusiak, 2018 20
11. taula: Euskadik Txinatik inportatutako produktu nagusiak, 2018 20
12. taula: Euskadiren pisua Espainiaren esportazioetan, 2015-2020 21
13 taula: Espainiak eta Euskadik Txinara esportatutako produktuen ranking-a, 2015-2020 epealdian 22
14. taula: Sektore bakoitzeko kuotaren ranking-a 2017an eta hazkundearen araberako kuota-eboluzioaren rankinga, 2012-2017 23
15. taula: Gaur egun Txinan finkatuta dauden euskal enpresak 25
16. taula: BPGari egindako ekarpena sektoreka, 2017 26
17. taula: BPGari egindako ekarpena sektore ekonomiko eta industrialen arabera, 2017 26
18. taula: Merkatu-bolumenak, 2018 27
19. taula: Txinarentzat potentzial inportatzailea duten sektore nagusiak, ITC 29
20. taula: Herrialdearen arrisku-balorazioa, COFACE 31

GRAFIKOEN AURKIBIDEA

1. grafikoa: Txinaren aukera ekonomikoak Covid-19aren ondoren, 2018-2021 12
2. grafikoa: Q1 2019 eta Q2 2020 balantza komertzialen alderaketa (milioi dolarretan) 13
3. grafikoa: Txinaren bezero diren herrialde nagusiak, 2018 14
4. grafikoa: Txinaren hornitzaile diren herrialde nagusiak, 2018 14
5. grafikoa: Euskadi-Txina merkataritzaren bilakaera, 2000-2019 19
6. grafikoa: Euskadiren pisua Espainiaren esportazioetan, 2015-2020 (%) 21

1. DATU OROKORRAK

Gobernua

Estatuaren izena: Txinako Herri Errepublika
Gobernu mota: Errepublika sozialista, Alderdi Komunistak (PCC) zuzendutako sistemarekin
Estatuburua: Jinping XI. presidentea
Lehen ministroa: LI Keqiang

Biztanleria

Biztanleria guztira (2020): 1.450 milioi[1]
Hazkunde naturala (2018): % 0,45
Hiri-populazioa (2019): % 60.3[2]
Hizkuntza ofiziala: Mandarin-txinera (Putonghua)
Negozioetarako hizkuntza: Mandarin-txinera/ingelesa
Hiriburua: Pekin
Beste hiri batzuk: Shanghai, Guangzhou, Hong Kong, Dongguan, Foshan, Tiankin, Chongqing, Wuhan, Harbin, Shenyang, Chengdu, Zhengzhou
Moneta: Renminbi (RMR) edo Yuan (CNY): Truke-tasa: 1 euro= 7,845CNY (2020/05/27)

Geografia

Klima: Tropikala hegoaldean, subartikoa iparraldean
Baliabide naturalak: ikatza, burdin minerala, petrolioa, gas naturala, merkurioa, eztainua, tungstenoa, antimonioa, manganesoa, molibdenoa, banadioa, magnetita, aluminioa, beruna, zinka, metal arraroak (lur arraroak), uranioa, energia hidroelektrikorako potentziala, erein daitezkeen lur emankorrak

Ekonomia

BPG (2019): 14.140,16mM USD[3]
Manufaktura arloko BPG (2018): 4.002,75mM USD (BPGaren % 29)
***Per capita* BPG** (2019): 10.099 USD
BPGaren hazkundea (2019): % 6,1[4]
Urteko inflazioa (2019): % 2,9
Enplegua (2019) 780,03M
Enplegu-tasa (2019): % 65,17
Langabezia-tasa (2019): % 3,8
Ondasun eta zerbitzuen esportazioak (2018): USD 2.655,60mM
Ondasun eta zerbitzuen inportazioak (2018): USD 2.548,98mM
Merkataritza (2018, BPGaren %):% 38

Beste batzuk

I+G gastua (2017, BPGaren %): % 2,15
Interneten erabiltzaileak (2017): % 54
GGI (2018): 0,758 85/199

Iturriak: CIA, IMF, The World Bank, DANE, WTO

---

[1] CIA (2019ko abendua): China World Factbook. https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/attachments/summaries/CH-summary.pdf
[2] *Ibid.*
[3] Santander Trade (2020ko apirila): China: Política y economía. Contexto económico. 'Coyuntura económica'. https://santandertrade.com/es/portal/analizar-mercados/china/politica-y-economia
[4] NDF (2020ko apirila): World Economic Outlook Database: China. https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2020/01/weodata/weorept.aspx?pr.x=76&pr.y=14&sy=2014&ey=2021&scsm=1&ssd=1&sort=country&ds=.&br=1&c=924&s=NGDP_RPCH%2CPPPGDP%2CNGDPRPPPPCPCH%2CPCPIPCH%2CPCPIEPCH%2CLUR%2CGGXCNL_NGDP%2CBCA_NGDPD&grp=0&a=

2. BEGIRADA

Azterketa honen bidez, 48 herrialdek Euskadirentzat izan dezaketen interesa, eta, interes horren arabera, BasqueTrade-n aldetik jaso dezaketen babesa aztertzen da. Herrialde horiek 34 eremutan banatu dira. Azterketa honetan, 2. postuan egongo litzateke Txina, 259ko batez bestekoarekin, AEBen atzetik (304,5 puntu). Hortaz, euskal enpresentzat lehentasunezkoak eta interes potentzialekoak har daitezkeen hamar herrialdeen ranking-ean sartuko litzateke Asiako erraldoia.

Hain zuzen, ranking horrek egiten du interesgarri Txina Euskadiren ikuspegitik, bertan ekintzak egiteko eta Eusko Jaurlaritza-BasqueTrade-n babesa jasotzeko. Baina ez da hori Txina interesgarri egiten duen faktore bakarra. Txina irekitze-prozesuan dagoen herrialdea da, eta oso aukera erakargarriak eskaintzen ditu atzerriko negozioak martxan jartzeko. Horrez gainera, Txinak hain merkatu handia izanik, era askotako aukerak eskaintzen ditu. Hala, eskaeraren sofistikazioari esker −Txinako kontsumitzaileen exijentzia maila handitzearen ondorio zuzena da hori−, are handiagoak dira euskal enpresen aukerak. Txinaren kokapen estrategikoak eta herrialdeak ezaugarri duen enpresa-dinamismo handiak, beste faktore batzuen artean, atzerriko inbertitzaileen arreta erakarri dute.

Baina, horrekin batera, kontuan hartu beharrekoak dira, Txinan inbertsioak egiteko orduan, arlo politiko-administratiboan, soziokulturalean eta hizkuntzaren arloan gainditu beharreko oztopoak, bai Euskadiren kanpo-irudia sustatzeko orduan bai inbertitzaile txinatarrak Euskadira erakartzeko orduan. Halaber, Txinan finkatutako euskal enpresen tasa ez da hain adierazgarria, sektore jakinen bat albo batera utzita. Aztertutako 13 klusterretatik hiruk bakarrik dute ekintzak egiteko asmoa.

Hori horrela izanik ere, hainbat euskal enpresek Txinarekiko interesa agertu dute, proiektuak martxan jarriz eta herrialdean finkatuz. Hala, 2019ko ekainean, Jiangsu probintziako gobernadore ohi Guo Yangquiang-ek Euskadi bisitatu zuen, eta Iñigo Urkullu lehendakariarekin eta Marian Elorza Kanpo Ekintzako idazkari nagusiarekin elkartu zen, harreman adiskidetsuei buruzko memorando berria −2012koa ordezkatzen duena− sinatzeko, eta, hala, agerian utzi zuten lotura horiek mantendu eta indartzeko bi aldeek duten interesa[5]. Halaber, Arantxa Tapia merkataritza sailburuak eta Javier Zarraonandia sailburuordeak Jinan-era, Shandong probintziaren hiriburura, bisita egiteko asmoa zuten martxoan, baina ezinezkoa izan zuten bidaia hori egitea, Covid-19aren agerraldiaren ostean.

Eta azkenik, ezin aipatu gabe utzi Covid-19ak sortutako krisia. Txosten hau idazteko unean, esan daiteke Txina jadanik gainditzen ari dela epidemiaren etaparik kritikoena. Mantso bada ere, herrialdea aurreko mailetara itzultzen joango da pixkanaka, eta ziurtzat jotzen da susperraldia, Txinako Estatistiken Bulego Nazionalak iragarritako zifrak eta Nazioarteko Diru Funtsak 2021erako egindako aurreikuspenak kontuan hartuta. Adimen artifiziala, big data, merkataritza elektronikoa eta 5G aplikazioa bultzatzearen eraginez, kontsumo-eredu berriak ari dira sortzen, eta, ondorioz, berehala ase beharreko eta, beraz, enpresek bete beharreko behar berriak ari dira sortzen kontsumitzaileengan.

Zenbait enpresa hornidura-kate globala birplanteatzearen eta beste herrialde batzuetan aukerak dibertsifikatzearen alde egiten ari badira ere, Txina merkatu handia duen potentzia gisa ikusten da oraindik ere; bertan kokatu eta bertara egokitzen direnei etekinak sortzen jarraitzeko gaitasuna duen potentzia bat. Txinak eraldaketa- eta irekitze-prozesuan aurrera egiten jarraitzeko jarrera adierazten du, nabarmen. Hain zuzen, horixe adierazten dute Txinako Herri Asanblada Nazionalak 2020ko maiatzaren 21ean eta 22an eztabaidatutako gai hauek: Txinako Inportazio eta Esportazioen Nazioarteko Azokaren 3. edizioaren data berrestea, AEB eta Txinaren arteko merkataritza-akordioaren lehen fasea aurrera eramateko konpromisoa eta bost urtez behingo XIV. plana egitea.

Hori guztia kontuan izanik, Txinako merkatua euskal enpresentzako merkatu estrategiko gisa ikusten dugu.

[5] Euskadi.eus (2019ko ekaina): "El Lehendakari se reúne con el Vicegobernador de la provincia de Jiangsu". https://www.euskadi.eus/gobierno-vasco/-/noticia/2019/el-lehendakari-se-reune-con-el-vicegobernador-de-la-provincia-de-jiangsu/

3. TESTUINGURU SOZIO-POLITIKOA

2017ko urriaren 18tik 24ra PCCk Pekinen egindako XIX. kongresuan, Xi Jinping izendatu zuten berriz ere alderdiko idazkari nagusi eta batzorde militarreko buru, eta Li Keqiang lehen ministro. Halaber, Politburo-ko 25 kideak aukeratu zituzten, eta horietatik, Batzorde Iraunkorreko kide berriak. Kide horietako inork ere ezingo du izan idazkari nagusi kargua 10 urtez, Alderdiak finkaturiko 68 urteren adin-mugaren arau ez-idatzia gainditzen baitute guztiek. Hortaz, Batzorde Iraunkorretik ez da aterako Xi Jinping-en lekukoa hartuko duen hautagaia, hark bere ziklo politikoa 2022an amaitzen duenean. Horrek aukera gehiago ematen dizkio Xi Jinping-i berriz hautatua izateko[6]. Xi Jinping-ek presidente karguan jarraitzea komenigarria izan daiteke euskal enpresentzat, eta, gainera, ziurtasun-aldi luzeagoa berma dezake; izan ere, Xi Jinping boterera iritsi zenetik, kanpo-politika asertiboagoa eraman du aurrera Txinak, eta irekitasun-etapa batean murgildu da herrialdea, merkatu txinatarrean sartzeko eta atzerriko enpresekin negozioak egiteko erraztasunak emanez.

Horren haritik, PCCren XIX. kongresuan hartutako erabaki garrantzitsu bat azpimarratu behar da: Xi Jinping-en filosofia politikoa (“Xi Jinping-en pentsamoldea sozialismoari buruz eta Txinaren aro berriko ezaugarriei buruz”) onartzea eta PCCren konstituzioan txertatzea. Beraz, Mao Zedong eta Deng Xiaoping-en ideien maila lortu zuten Xi Jinping-en ideiek, zeinak “amets txinatarra” erdiestea baitu helburu: herrialde aberats eta indartsua sortu, nazioa gaztetu eta herritarren ongizatea lortu. Horrez gainera, 2016ko martxoan egindako XII. Herri Asanblada Nazionalean onarturiko 2016-20erako bost urteko planean, 2020rako gizarte aberats bat eraikitzeko helburuari eusten zaio, hiru ildo estrategikotan oinarrituta: garapen ekonomikoa gehiago lehenetsi, egiturazko erreformetan sakondu eta hazkunde ekonomikoaren eredu-aldaketa azkartu[7].

Helburu horiek lortzeko, Xi Jinping-ek hainbat aldiz adierazi izan du atzerriko enpresekin lan egiteko eta ekonomia global ireki eta kooperatiboa eraikitzeko asmoa, eta horrek ere aukerak irekitzen dizkio euskal enpresari. Zehazki, 2019ko azaroan, Txinako Inportazioen Nazioarteko Erakusketaren bigarren edizioan, atzerriko inbertsioak Txinako merkatura sartzeko aukera erraztuko zuela iragarri zuen Xi Jinping-ek, enpresen zerrenda negatiboa[8] murriztuz eta ingurune nazioartekotuago bat bultzatuz. Halaber, lege-sisteman hobekuntzak egiteko konpromisoa hartu zuen, jabetza intelektualeko eskubideak babesteko, inportazioak zabaltzeko, beste herrialde batzuekiko superabit komertziala murrizteko eta tarifak txikitzeko, merkatua aurrerantzean irekitzen joan dadin eta globalizazio ekonomikoa bultza dadin[9].

2020ko urtarrilaren 1ean Atzerriko Inbertsioen Legea (FIL, ingelesezko siglen arabera) indarrean sartuz gauzatu da diskurtso hori. 2006az geroztik araudi hori berrikusten den lehen aldia da. Erreforma hori martxan jarriz, berdintasunezko tratamendua eskaintzen zaie atzerriko inbertitzaileei. Hala, 2020ko urtarrilaren 1az geroztik, desagertu egin da lehen indarrean zegoen Atzerriko Inbertsio Enpresen (FIE) lege-egitura. Horren arabera, Atzerriko Jabetzako Enpresak (WFOE) sor zitezkeen Txinan ekoizteko, edo Atzerriko Kapitaleko Enpresa Bateratuak (SJV), Txinako herritarrentzat ekoitzi eta haiei saltzeko. Sistema horren arabera, Txinako enpresa bateko partaide izan nahi zuten atzerriko inbertitzaileek erakunde bateratu gisa berregituratu behar zuten enpresa txinatarra, eta, ondorioz, lausotuta geratzen ziren atzerriko inbertitzaileen eskubideak.

Erreforma berriaren ondoren, desagertu egin dira zailtasun horiek, eta, orain, atzerriko inbertitzaileek partaidetzak eros ditzakete Txinako erakunde pribatuetan, inbertitzaile txinatarrek bezala[10]. Egia da nolabaiteko ezkortasuna dagoela

---

6 ICEX (2020ko apirila): Marco Político de China: ‘Sistema de gobierno, partidos políticos y división de poderes’. https://www.icex.es/icex/es/navegacion-principal/todos-nuestros-servicios/informacion-de-mercados/paises/navegacion-principal/el-pais/informacion-economica-y-comercial/marco-politico/index.html?idPais=CN#0

7 *Ibid.*

8 Atzerriko enpresarientzat debekatuta dauden industria eta sektore ekonomikoen zerrenda.

9 China International Import Export (CIIE) (2019ko azaroa): Bigarren edizioa. https://www.youtube.com/watch?v=dNGhxEFfRgY

10 UNCTAD (2020ko urtarrila): Investment Policy Hub. ‘New Foreign Investment law and its implementation regulations came into effect’. https://investmentpolicy.unctad.org/investment-policy-monitor/measures/3472/new-foreign-investment-law-and-its-implementation-regulations-came-into-effect

erreforma horren helburuari buruz, aldaketa handiak baitaude jurisdikzio batetik bestera, baina ezin da ukatu atzerriko inbertitzaileentzat erraztu egin direla Txinan negozioak egiteko prozedurak. Hala, lehen, urtebete inguruko prozesu korapilatsua bete behar zen Txinan negozio bat martxan jarri ahal izateko; orain, berriz, erabat erraztu da prozesua, eta, aste gutxiren buruan, enpresa bat sor daiteke Txinako hiri gehienetan.

Azkenik, beste faktore batzuek ere eragina izan dute Txinako testuinguru sozial eta politikoan. Lehenik eta behin, 2019ko ekainean hasi ziren gobernuaren aurkako eta demokraziaren aldeko protestak Hong Kong-en. Geroztik, liskar biolentoak izan dira poliziarekin, gobernu txinatarrak Txina kontinentalera estraditatzea ahalbidetzeko proposamen polemikoaren ondoren. Horrez gainera, 2020aren hasieran, urtarrilean, apaldu egin zen 2018an hasitako AEB eta Txinaren arteko tentsioa, bi potentzia handiek hitzarmen komertziala sinatu baitzuten, bien arteko gerra komertziala amaitzeko. Hitzarmen horren arabera, AEBetako ondasun eta zerbitzuen 200.000 USD erosteko konpromisoa hartuko luke Txinak, eta nekazaritza, manufaktura, energia eta zerbitzu arloko erosketak areagotuko lituzke. Hala eta guztiz ere, beste herrialdetik inportatutako ondasunekiko muga-zergak mantenduko dituzte bi herrialdeek[11].

Edonola ere, beste koronabirus-agerraldi bat izanez gero, litekeena da Txinaren erosketa-planak –hitzarmenaren lehenengo fasean adostutakoak– korapilatzea, eta, ondorioz, teknologian, finantzetan eta beste zenbait sektoretan bi aldeen artean dauden tentsioak luzatzea, The Economist egunkariak iragarri duen moduan[12]. Alde horretatik, pandemia izan da herrialdearen testuinguru orokorra gehien itxuraldatu duen faktorea. Inork ere ez daki zer gertatuko den, eta erabateko ziurgabetasuna eta anbiguotasuna sortu du gizartean. Halaber, zaila da zehatz deskribatzen pandemiak alor ekonomikoan izango duen inpaktua. Hala eta guztiz ere, argi dago eragin eztabaidaezina izango duela orain arteko ekonomia txinatarrean, nazioarteko merkataritzaren logikan eta beste potentziekiko harremanetan, txosten honetan zehar agerian geratzen den moduan.

Bukatzeko, Txinako Herri Asanblada Nazionalak 2020ko maiatzaren 21 eta 22an egindako asanblada mugarria izan zen Txinako gobernu-planen historian. 1990az geroztik lehen aldiz, ez zen ezarri urteko hazkunde ekonomikoko helbururik (funtsezko datua izan ohi da bilera horietan), Covid-19aren ondorioz eta epidemia hainbat arlotan izaten ari den eraginari arreta jartzeko asmoz. Helburu ekonomiko bat ez finkatzeak ez du esan nahi per se, egungo zailtasunen aurrean, hazkunde erritmo konstante bat mantentzeari uztea, baizik eta ikuspegi errealistago bat izatea. Hala, Xi Jinping-ek helburu malgu eta egingarriagoak ezarri zituen, eta iragarri zuen hauek izango zirela 2020ko lehentasunak: enplegu egonkorra bermatu, pobrezia desagerrarazteko lan egin, biztanleei gutxieneko bizitza-estandar batzuk eskaini eta gizarte nahiko aberatsa eraiki arlo guztietan.

---

[11] Santander Trade (2020ko apirila): China: Política y economía. El marco político. 'El contexto político actual'. https://santandertrade.com/es/portal/analizar-mercados/china/politica-y-economia

[12] *Ibid.*

4. TESTUINGURU MAKROEKONOMIKOA

4.1. Abagune ekonomikoa

Txina munduko bigarren ekonomia indartsuena bezala ekarria da. Lehen lekuan dago herrialde esportatzaile gisa, eta munduko kanbio-erreserba handienak ditu. "Brics" delakoekin batera, munduko BPG hazkunde-tasarik azkarrenetakoa izatea du ezaugarri. Eskulanaren kostu baxuagatik munduko hainbat enpresek beren manufaktura-unitateak Txinara eramatearekin lotu izan da hazkunde hori. Hala eta guztiz ere, 2019an, moteldu egin zen hazkunde ekonomikoa. Hala, % 6,1eko tasara iritsi zen epidemiaren aurretik, eta 2020 eta 2021ean nahiko egonkor mantentzea aurreikusten zen, moteltze globalaren eraginez[13]. 2019aren amaieran, inflazio-tasa % 2,9koa zen, eta zor publikoak Txinako ekonomia mehatxatzen zuen faktore izaten jarraitzen zuen. 2019ko zifra ofizialak % 55,6ra iristen ziren. Txina Parisko Klubeko partaide izan ez arren, nazioarteko mailegu-emaile rola bereganatzen hasi da, bereziki, herrialde afrikarretan. Bestalde, Txinako gobernuaren aurrekontu-defizita % 6,1ekoa izan zen 2019an. Adierazle horiek izango duten bilakaerari dagokionez, aukera ekonomikoei buruzko 4.5 atalean azaltzen da egungo pandemiak zer eragin izan duen Txinako ekonomiaren proiekzioetan.

Covid-19az gain, Txinak beste hainbat erronka ditu aurrean: pobreziaren maila asko murriztu arren (duela 5 urte 100.000 txinatar bizi ziren eguneko 1 USD baino gutxiagorekin[14], eta, egun, 43 milioi inguru dira), oraindik ez dira desagertu herrialdearen egitura ekonomiko orokorrean eragina duten erronka batzuk: herritarren zahartzea, lan-indarra murriztea, sistema politikoaren irekitzea eta kapital-gastuaren eta kreditu-hedapenaren mendeko ekonomia baten lehiakortasun-arazoak. Halaber, ez da desagertu Txinaren kostaldeko hiri-eremuen eta barnealdeko landa-eremuen eta klase ertainaren eta hazkundeari etekinik atera ezin izan dien herritarren arteko arrakala, eta arazo horiek kezka eragiten dute Txinako agintarien eta inbertitzaileen artean[15].

1. taula: Hazkunde-adierazleak[16][17]

HAZKUNDE EKONOMIKOAREN ADIERAZLEAK	2017	2018	2019	2020 (e)		2021 (e)	
				COVID-19aren aurretik	COVID-19aren ondoren	Pre COVID-19	Post COVID-19
BPG (mila milioi USD)	12.962	13.368	14.140	15.270	n/a	16.570	n/a
BPG (urteko hazkundearen %, prezio konstantea)	6,8	6,6	6,1	5,8	1,2	5,9	9,2
Per capita BPG (USD)	8.677	9.580	10.099	10.873	n/a	11.773	n/a
Inflazio-tasa (%)	1,6	2,1	2,9	2,4	3	2,8	2,6

Iturria: FMI, World Economic Outlook Database, 2020ko apirila

[13] Santander Trade (2020ko apirila): China: Política y economía. Contexto económico. 'Coyuntura económica'. https://santandertrade.com/es/portal/analizar-mercados/china/politica-y-economia
[14] Gobernuak ezarritako pobreziaren lerroa.
[15] Santander Trade (2020ko apirila): China: Política y economía. Contexto económico. 'Coyuntura económica'. https://santandertrade.com/es/portal/analizar-mercados/china/politica-y-economia
[16] NDF (2019ko urria): World Economic Outlook Database. Global Manufacturing Downturn, Rising Trade Barriers. https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2019/10/01/world-economic-outlook-october-2019
[17] NDF (2020ko apirila): World Economic Outlook Database. The Great Lockdown. https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020

4.2. Balantza komertziala

Kanpo-ekonomia hil ala bizikoa bihurtu da Txinako ekonomiarentzat. Hain zuzen, BPGaren % 38,2a ordezkatzen du, eta ekonomia modernizatzeko elementu garrantzitsu gisa erabili da. Merkataritzaren Mundu Erakundearen arabera, 2018an, 2.486.700 M USD hazi ziren esportazioak eta 2.135.700 M USD inportazioak. 2018ko zerbitzuen esportazioak, berriz, 265.000 M USD izan ziren eta inportazioak 520.600 M USD. Datu horiek erakusten dute Txinaren esportazioak % 19,5 hazi zirela, eta inportazioak % 18,7[18].

Txinako ondasunen saldo komertzialak 395.200 M USDko superabita izan zuen 2018an. 2016koa baino txikiagoa da zifra hori (475.900 M USD). Azken urteetan soberakin komertziala izan du Txinak, eta horri esker, munduko esportatzaile handiena eta munduko bigarren inportatzailea bihurtu da[19]. Ezin da ukatu politika zorrotzak dituenik, baina 3. atalean esan bezala (testuinguru soziopolitikoa), irekitasun handia agertzen ari da kanpo-merkataritzarekiko. Merkataritza-balantza orokorra –zerbitzuak barne– 103.000 M USDkoa izan zen[20].

2. taula: Kanpo-merkataritzaren adierazleak, 2014-2018

KANPO-MERKATARITZAKO ADIERAZLEAK	2014	2015	2016	2017	2018
Ondasunen inportazioa (milioi USD)	1.959.233	1.681.951	1.587.431	1.843.793	2.135.748
Ondasunen esportazioa (milioi USD)	2.342.293	2.274.949	2.098.161	2.263.345	2.486.695
Zerbitzuen inportazioa (milioi USD)	450.805	466.330	453.014	464.133	520.569
Zerbitzuen esportazioa (milioi USD)	279.423	285.476	208.488	226.389	265.088
Ondasun eta zerbitzuen inportazioa (BPGren %)	21.5	18,2	17,5	18,2	18,7
Ondasun eta zerbitzuen esportazioa (BPGren %)	23,6	21,4	19,8	20,0	19,5
Balantza komertziala (milioi USD)	435.042	576.191	488.883	475.941	395.171
Balantza komertziala (zerbitzuak barne) (milioi USD)	221.299	357.871	255.737	217.010	102.921
Kanpo-merkataritza (BPGren %)	45,1	39,6	37,2	38,1	38,2

Iturria: Merkataritzaren Mundu Erakundea eta Munduko Bankua, 2020ko martxoa

4.3. Atzerriko inbertsioa

UNCTADek urtero argitaratutako txostenaren arabera, garapenean dauden ekonomiekiko atzerriko inbertsio zuzeneko (AIZ) fluxuak egonkor mantendu dira azken bi urteetan. Hain zuzen, %2ko hazkundea izan dute, eta 706.000M USDra iritsi dira. Herrialde garatuetako atzerriko inbertsioak bat-bateko beherakada izan ostean, hazi egin da garapenean dauden herrialdeek AIZn duten parte hartzea. Hala, % 54 zifra errekorrera iritsi dira inbertsio horiek[21]. Zehazki, % 4 hazi ziren herrialde asiarretako AIZ sarrerak 2018an, eta 512.000M USDko kopurura iritsi ziren. Bereziki, Txinan, Hong Kongen, Singapurren, Indonesian eta ASEAN erakundeko kide diren beste herrialde batzuetan erregistratu da hazkunde hori. Hala, ASEAN erakundeak hartzen duen eremua da munduko AIZ hartzailerik handiena; hain zuzen, mundu osoan egiten diren atzerriko inbertsioen % 39 jasotzen dute[22].

Testuinguru horretan, Txinak inbertsio aukera handia eskaintzen dio euskal enpresari, Txina baita munduko barne-merkatu handiena duen herrialdea (1.300 milioi kontsumitzaile potentzial baino gehiago). Horren erakusgarri, Txinako

---

18 Santander Trade (2020ko apirila): Cifras del Comercio Exterior en China. https://santandertrade.com/es/portal/analizar-mercados/china/cifras-comercio-exterior

19 *Ibid.*

20 *Ibid.*

21 UNCTAD (2019ko uztaila): Munduko inbertsioei buruzko txostena (2019). 'Las zonas económicas especiales'. 2. or. https://unctad.org/es/PublicationsLibrary/wir2019_overview_es.pdf

22 *Ibid.* 11. or. https://unctad.org/es/PublicationsLibrary/wir2019_overview_es.pdf

sarrerak % 4 hazi ziren 2018an, eta bigarren lekuan dago munduko AIZ hartzaile handienen zerrendan. Hala, 134.000M USDko sarrerak izan zituen 2017an, eta 139.000 M USDkoak 2018an. Txinaren ondoren, Hong Kong eta Singapur dira AIZ hartzaile nagusiak. Besteak beste, sektore hauetara bideratu ziren inbertsioak: manufaktura, konputazio-zerbitzuak, sustrai ondasunak, leasing negozioak eta zerbitzuak, handizkako eta txikizkako merkataritza, finantza-bitartekaritza, ikerketa zientifikoa, garraioa, elektrizitatea eta eraikuntza. Horrez gainera, 2018an, atzerriko inbertitzaileek 60.000 enpresa baino gehiago ezarri zituzten Txinan (% 70eko hazkundea 2017arekiko). Fusio- eta erosketa-akordio garrantzitsuei esker, inbertsio-fluxuak bereganatzen jarraitzen du Txinak. Herrialdeak atzerriko enpresen proiektuak hartzeko duen jarrera ona adierazten du horrek, eta hori mesedegarria da EAEko enpresentzat[23].

Bestalde, garapenean dauden Asiako herrialdeen irteerak (munduko AIZ irteeren % 40 ordezkatzen dute) % 3 murriztu ziren (401.000M USDra). Kapitalen irteerarako pizgarri-politikarik ezaren ondorioz, murriztu egin dira Txinaren inbertsioak, eta, halaber, hazi egin da Europan eta AEBn sartzen diren inbertsioen kontrola, eta horren ondorio zuzena da murrizketa hori[24]. Txinako enpresa multinazionalen inbertsioak murriztu egin ziren bigarren urtez jarraian. Hala, Txinaren AIZ irteerek 158.000 M USDko beherakada izan zuten 2017an, eta 130.000 M USDkoa 2018an. Hala eta guztiz ere, Txinako enpresa multinazionalak inbertsio-iturri geroz eta aktiboagotzat hartzen dira, eta presente daude kostalderik ez duten eta garapen bidean dauden ia herrialde guztietan[25].

3. taula: Txinaren kanpo-inbertsioen adierazleak, 2016-2018

KANPO-INBERTSIOEN ADIERAZLEAK	2016	2017	2018
AIZ (milioi USD)	133.710	134.063	139.043
AIZ stock-a (milioi USD)	1.354.613	1.488.676	1.627.719
Greenfield inbertsioen kopurua	798	751	871
Sartzen den AIZ (guztizko inbertsioaren %)	2,8	n/a	n/a
AIZ stock-a (BPGaren %)	12,1	n/a	n/a

Iturria: UNCTAD azken datu eskuragarriak

4.4. Enplegua

Epidemiaren aurretik, azken urte honetan, azken bi urteetakoaren antzeko langabezia-tasa erregistratu zen Txinako lan-merkatuan (% 3,8), eta gobernuaren urteko helburuaren azpitik zegoen (% 4,5)[26]. Giza Baliabideen eta Gizarte Segurantzaren Ministerioak konferentzia batean iragarri zuenez, hirietan 13,52 milioi enplegu berri sortu ziren 2019an, 11 milioiko helburua gaindituta. Hauek dira Txinako lan-merkatuak ezaugarri duen egonkortasunaren arrazoiak: enplegua eta hazkunde ekonomikoa lehenesten duten politikak, enplegu aukera berriak sortu dituen industria-egitura optimizatua eta ekonomia digitalaren, merkataritza elektronikoaren eta ekintzailetzaren garapena. Halere, nolabaiteko mesfidantza ere badago adierazle horrekiko; izan ere, hiri-eremuetan kontzentratutako enplegua bakarrik hartzen du kontuan, eta ez ditu kontuan hartzen urtez urte herrialdera iristen diren milioika langile atzerritarrak.

[23]Santander Trade (2020ko apirila): China: Inversión Extranjera. 'Las IED en cifras'. https://santandertrade.com/es/portal/establecerse-extranjero/china/inversion-extranjera

[24] UNCTAD (2019ko uztaila): Munduko inbertsioei buruzko txostena (2019). 'Las zonas económicas especiales'. 12. or. https://unctad.org/es/PublicationsLibrary/wir2019_overview_es.pdf

[25] *Ibid.* 16. or. https://unctad.org/es/PublicationsLibrary/wir2019_overview_es.pdf

[26] Munduko Bankua (2019): Desempleo total (% de la población activa total) (estimación modelado OIT)-China. https://datos.bancomundial.org/indicador/SL.UEM.TOTL.ZS?locations=CN

4. taula: Lanaren adierazleak, 2019

LANAREN ADIERAZLEAK	2019
Enplegua guztira (%)	65,17
ENPLEGUA SEKTOREKA	
Lehen sektorea (%)	26,57
Industria (%)	28,26
Zerbitzuak (%)	45,17
Langabezia-tasa (%)	3,8

Iturria: Munduko Bankua eta Nazioarteko Diru Funtsa, 2020ko martxoa

2020an, Txinako lan-merkatuak orain arteko joerarekin jarraitzea eta % 4,5aren azpitik mantentzea espero zen. Halere, Covid-19ak eragindako krisiaren eraginez, langabezia-tasa asko haziko dela dirudi, eta, ondorioz, gobernu txinatarrak zailtasunak izango ditu 2020an muturreko pobrezia desagerrarazteko egindako promesa betetzeko. Izan ere, milioika lagunek ez dute jaso ahal izango zehazturiko pobrezia-mugatik urruntzen lagunduko dien errentarik[27]. Apirileko langabezia-tasa % 6koa izan zen, Txinako Estatistiken Bulego Nazionalaren arabera, eta 3,7 milioi enplegu galdu ziren hiri-eremuetan, datu ofizialen arabera (dena den, urtarrilaz geroztik, 20 milioi lagunek lana galdu dutela kalkulatzen da). Zifra horiek kontuan izanik, joan den hilaren 21 eta 22an, Txinako Herri Asanblada Nazionalak berretsi zuen enplegua dela lehentasun nagusia, eta 9 milioi lanpostu sortzeko helburua ezarri zuen.

4.5. Aukera ekonomikoak

Pandemiak aldaketak eragin ditu Txinako, NDFko nahiz beste erakunde batzuetako agintarien aurreikuspenetan. Covid-19aren agerraldiaz geroztik, Txinako BPGak % 6,8ko urte arteko beherakada izan zuen lehen hiruhilekoan, eta % 9,8koa aurreko hiruhilekoarekiko[28]. Izan ere, sektore berriak (besteak beste, merkataritza elektronikoa eta finantza-zerbitzuak) ekonomia txinatarrean aurrera egiten ari baziren ere, turismoa eta kontsumoa dira oraindik ere Txinako hazkunde ekonomikoaren bultzatzaile nagusiak, eta sektore horiek jipoi handia jaso dute.

Birusaren eraginez, beherakada handia izan da hazkunde-erritmoan. Hala, agerian jarri ditu nagusiki esportazioetan oinarrituriko hazkundeak dituen mugak, eta hornidura-katea birplanteatzeko beharra. Covid-19aren agerraldiaz geroztik, eta agerraldiak zenbat iraun duen kontuan izanik, NDFk kalkulatzen du herrialdeko BPGaren hazkunde ekonomiko erreala % 1,2ra murriztuko dela, eta 2021ean, berriz, gorakada handia izango duela (% 9,2koa). Hala, ziurrenik, atzeraldirik izango ez duen eta aurten hazkunde mantsoari eutsiko dion herrialde bakanetako bat izango da Txina[29]. Halaber, pandemia Txinan sortu zenez, pandemia gainditzen hasi den lehenengo herrialdea izaten ari da[30].

Inflazio-tasari dagokionez, % 2,9an zegoen (% 3ko helburu ofizialaren azpitik), eta pandemiaren aurretik, hurrengo urteetan tasa hori egonkor mantentzea aurreikusten zen (% 2,4 eta % 2,8 artean)[31]. Pandemiaren ondoren, berriz, % 5,2koa izan zen inflazioa otsailean, % 4,3ra jaitsi zen martxoan, eta % 3,3koa izan zen apirilean. 2020rako % 3ko inflazioa

---

[27] Santander Trade (2020ko apirila): China: Política y economía. Contexto económico. ‘Coyuntura económica’. https://santandertrade.com/es/portal/analizar-mercados/china/politica-y-economia

[28] National Bureau of Statistics of China (NBS) (2020ko apirila): Preliminary Accounting Results of GDP for the First Quarter of 2020. http://www.stats.gov.cn/english/PressRelease/202004/t20200420_1739811.html

[29] NDF (2020ko apirila): Munduko ekonomiaren azken hazkunde-proiekzioak. https://www.imf.org/es/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020

[30] NDF (2020ko apirila): Transcript of April 2020 Asia and Pacific Press Briefing. https://www.imf.org/en/News/Articles/2020/04/16/tr041520-transcript-of-april-2020-asia-and-pacific-department-press-briefing

[31] Santander Trade (2020ko apirila): China: Política y economía. Contexto económico. ‘Coyuntura económica’. https://santandertrade.com/es/portal/analizar-mercados/china/politica-y-economia

aurreikusten da, eta 2021erako % 2,6koa[32]. Maiatzaren 21 eta 22ean egindako gobernu-bileren ostean, % 3,5eko helburua ezarri zen 2020rako, 5 urtez jarraian % 3an finkatu ostean.

1. grafikoa: Txinaren aukera ekonomikoak Covid-19aren ondoren, 2018-2021

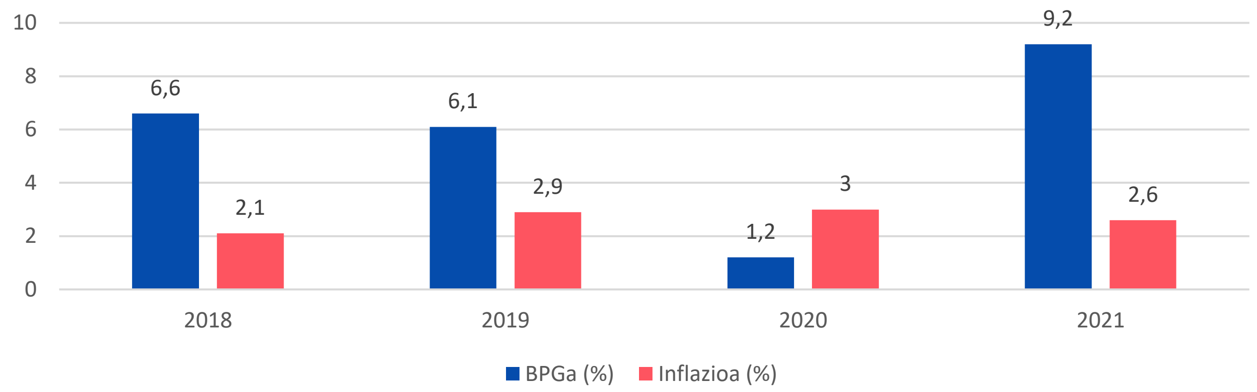

Iturria: World Economic Outlook Update, 2020ko urtarrila

Bestalde, zor publikoa % 55,6koa da, lehenago aipatu den moduan. Hala eta guztiz ere, kopuru erreala dezente handiagoa dela uste da, eta hurrengo urteetan hazi egingo dela espero da. NDFren arabera, Txinaren zor publikoa hazi egingo da etorkizunean; hala, % 60,9ra irits daiteke 2020an, eta % 65,4ra 2021ean[33].

Amaitzeko, Txinako gobernuaren aurrekontuari dagokionez, 2020 eta 2021ean, % 6,1eko aurrekontu-defizita mantenduko litzateke. Txinak dituen kanbio-erreserba handiei esker (3.000 M USDko balioa dutela kalkulatzen da), Txinaren ekonomiak kanpoko hegazkortasun subiranoa geldiarazteko aukera izan dezake. Horrez gainera, kontuan izan behar da Txinaren kontu korrontea, 148.000M USDra iristen dela[34]. Baina epidemiaren ondoren, joan den maiatzaren 21 eta 22an gobernuaren lanari buruz egindako txostenean, Xi Jinping-ek iragarri zuen 1.000MM CNY (140.000 M USD) haziko dela kontu korrontea, 9 milioi lanpostu baino gehiago sortzeko helburua bete ahal izateko. Beraz, defizit publikoaren helburuak % 3a gaindituko du lehen aldiz, eta % 3,6an finkatuko da, Covid-19aren eragina leuntzeko eta sustapen ekonomikorako neurriak aktibatu ahal izateko.

[32] NDF (2019ko apirila): Txinako Herri Errepublikaren datuak. https://www.imf.org/en/Countries/CHN#data

[33] Santander Trade (2020ko apirila): China: Política y economía. Contexto económico. 'Coyuntura económica'. https://santandertrade.com/es/portal/analizar-mercados/china/politica-y-economia

[34] *Ibid.*

5. KANPO-MERKATARITZA

2018an, salgaien kanpo-merkataritzaren bolumena 4.623.000M USD hazi zen, eta, beraz, urte arteko % 12,6ko hazkundea izan zuen. Merkataritza askeko eremuak ezarriz 2013an kanpo-merkataritza bultzatzeko martxan jarritako ekimenak aurrera darrai, eta, 2020tik aurrera, Hainan irlan horrelako beste eremu bat sortuko duela iragarri du gobernu txinatarrak[35]. Horrez gainera, merkataritzaren pixkanakako zabaltze-prozesuan dago murgilduta Txina; hala, 2018an, % 34,6ra iritsi zen (X+M/BPG)[36].

2020rako aurreikusitako zifrak baikorrak ziren arren, pandemiak eragin handia izan du Txinaren kanpo-merkataritzan. Txinako Aduanen Administrazio Orokorraren arabera, lehenengo lauhilekoan, inportazio eta esportazioen balioa % 4,9 murriztu zen; esportazioen urte arteko jaitsiera % 6,4koa izan zen eta inportazioena % 3,2[37]. Merkataritzako superabita, berriz, % 30,4 murriztu zen, eta 58.400M USDn kokatu da. Zehazki, urtarrilean eta otsailean, Txinak merkataritza-saldo defizitarioa izan zuen (34.380M USD eta 34.380M USD, hurrenez hurren). Martxoan, berriz, 19.900M USDko superabita izan zuen, baina iazko hilabete berdinean erregistratutakoa baino txikiagoa (31.500M USD). Apirilean, merkatuaren espektatibak bestelakoak izan arren, esportazioak hazi egin ziren lehen aldiz pandemiak iraun duen lau hilabeteetan (% 8,2), eta inportazioek beherakada handia izan zuten (% 10,2). Ondorioz, hil honetan, gora egin du saldo komertzialak, eta 45.300M USDko kopuruan kokatu da[38].

2. grafikoa: Q1 2019 eta Q2 2020 balantza komertzialen alderaketa (milioi dolarretan)

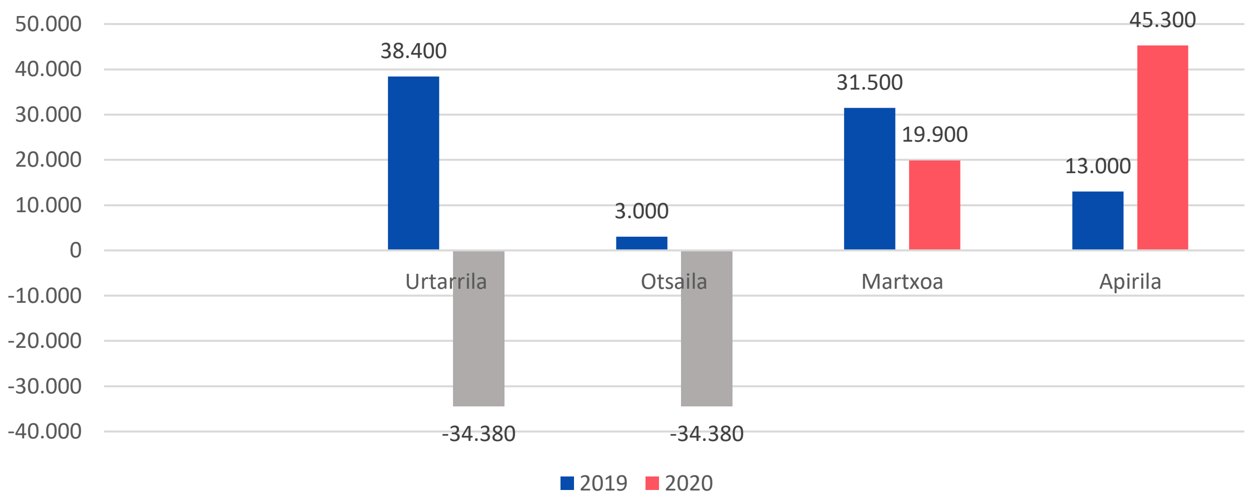

Iturria: Aduanen Administrazio Orokorra, azken datu eskuragarriak

Segidan, Txinaren kanpo-merkataritzako jatorrizko eta helmugako herrialde nagusiak adierazten dira.

---

[35] ICEX (2020ko apirila): China: Sector Exterior. Zonas de libre comercio en China: Tianjin, Fujian, Guangdong, Liaoning, Shanxi, Henan, Hubei, Chongqing, Sichuan y Zhejiang. https://www.icex.es/icex/es/navegacion-principal/todos-nuestros-servicios/informacion-de-mercados/paises/navegacion-principal/el-pais/informacion-economica-y-comercial/sector-exterior/index.html?idPais=CN#0

[36] *Ibid.*

[37] Trading economics (2020ko apirila): China: Exports and Imports. https://tradingeconomics.com/china/exports

[38] Trading economics (2020ko apirila): China: Economic Indicators. https://tradingeconomics.com/china/balance-of-trade

3. grafikoa: Txinaren bezero diren herrialde nagusiak, 2018

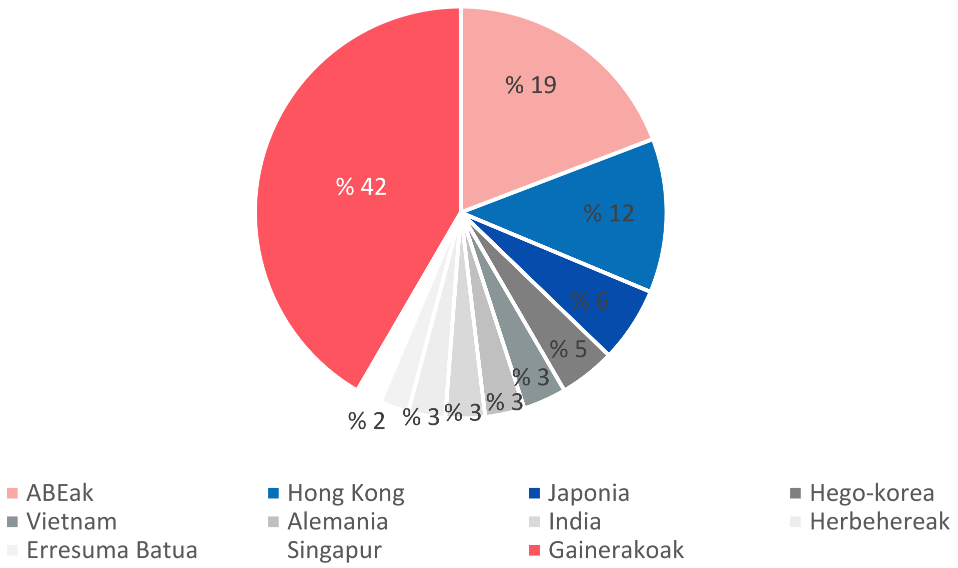

Iturria: COMTRADE, azken datu eskuragarriak

Txinak gehien esportatzen duen herrialdeen mundu mailako ranking horretan, 24. lekuan dago Espainia (% 1,0ko kuota du). Txinak gehien esportatzen duen Europako herrialdeen artean, berriz, 6. lekuan dago Espainia. Urtean 25.058M USDko bolumena esportatzen du, COMTRADEk 2018an emandako azken datuen arabera.

4. grafikoa: Txinaren hornitzaile diren herrialde nagusiak, 2018

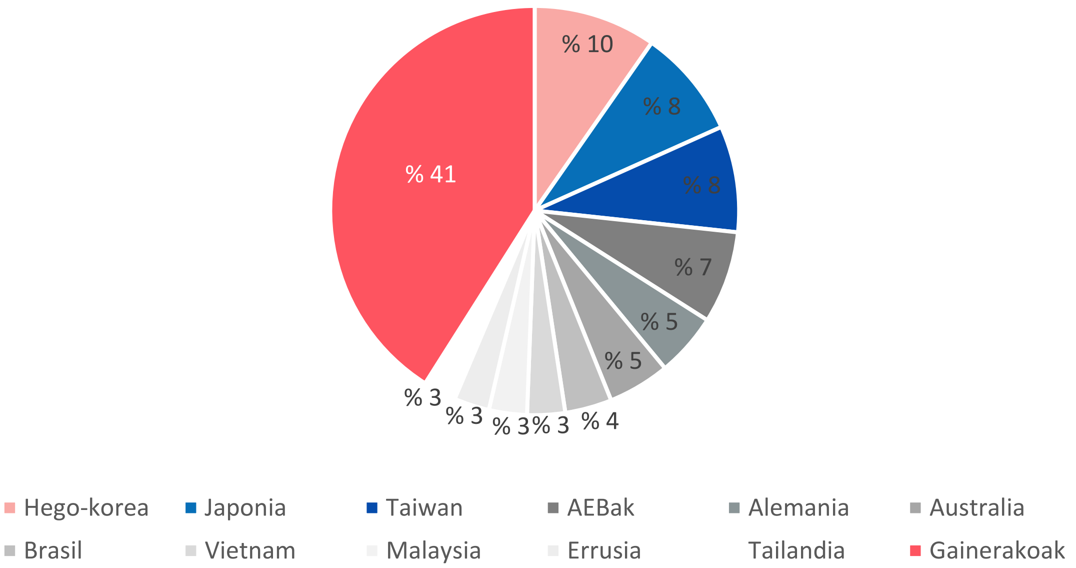

Iturria: COMTRADE, azken datu eskuragarriak

Txinaren hornitzaile diren herrialde nagusien mundu mailako ranking-ean, 38. lekuan zegoen Espainia 2018an (% 0,45eko kuota); hain zuzen, aurreko urtean baino postu bat beherago.

Taula honetan, 2018an Txinak esportatutako produktu nagusiak agertzen dira.

5. taula: Txinak esportatutako produktu nagusiak, 2018

PRODUKTUA	MILIOI DOLAR	%
ESPORTATUTAKOA GUZTIRA	2.486.695	100
85 Makina eta gailu elektrikoak	664.425	26,7
84 Ekipamendu-ondasun mekanikoak	429.953	17,3
94 Altzariak	96.416	3,8
39 Materia plastikoak eta horien manufakturak	80.135	3,2
87 Automobilak	75.094	3
61 Puntuzko jantzi eta jantzi-osagarriak	73.525	2,9
62 Puntuzkoak ez diren jantzi eta jantzi-osagarriak	71.448	2,8
90 Optikako, argazkigintzako eta zinemako tresna eta gailuak eta gailu medikoak	71.444	2,8
73 Burdin edo altzairu galdaketako manufakturak	65.558	2,6
29 Produktu kimiko organikoak	59.795	2,4
95 Aisialdiko eta kiroletako jolas eta gauzak	56.731	2,3
72 Galdaketa (burdina eta altzairua)	49.917	2
64 Oinetakoak	47.135	1,8
27 Erregai mineralak, olio mineralak eta horiek destilatuz lortzen diren produktuak	46.630	1,8
42 Larruzko manufakturak	29.704	1,2

Iturria: COMTRADE, azken datu eskuragarriak

Taula honetan, 2018an Txinak inportatutako produktu nagusiak agertzen dira.

6. taula: Txinak inportatutako produktu nagusiak, 2018

PRODUKTUA	MILIOI DOLAR	%
INPORTATUTAKOA GUZTIRA	2.135.748	100
85 Makina eta gailu elektrikoak	521.542	24,4
27 Erregai mineralak, olio mineralak eta horiek destilatuz lortzen diren produktuak	347.782	16,2
84 Ekipamendu-ondasun mekanikoak	202.317	9,4
26 Mineralak, zepak eta errautsak	135.914	6,3
90 Optikako, argazkigintzako eta zinemako tresna eta gailuak eta gailu medikoak	102.526	4,8
87 Automobilak	81.492	3,8
39 Materia plastikoak eta horien manufakturak	74.867	3,5
29 Produktu kimiko organikoak	67.391	3,2
71 Perlak, harriak, metal preziatuak eta horien manufakturak	61.954	2,9
74 Kobrea eta kobrezko manufakturak	47.646	2,2
12 Haziak eta fruitu oleaginosoak	43.371	2
88 Aireko edo espazioko nabigazioa	30.683	1,4
99 Sailkatu gabeko produktuak	29.854	1,3
30 Farmazia-produktuak	27.900	1,3
44 Zura eta bere manufakturak	24.914	1,1

Iturria: COMTRADE, azken datu eskuragarriak

Zehazki, hauek dira Txinak gehien esportatzen dituen produktuak: irrati-telefoniarako transmisio-gailuak (% 7,9), datuen prozesamendurako makina eta unitate automatikoak (% 7), zirkuitu integratu elektronikoak eta mikro mihiztadurak (% 3,4), lineako telefoniarako aparatu elektrikoak (% 2,2) eta makina eta ibilgailuetarako ordezkoak eta osagarriak (% 2,9). Bestalde, hauek dira Txinak gehien inportatzen dituen produktuak: zirkuitu integratu elektronikoak eta mikroegiturak (% 14,2), petrolio-olioak (% 11,2), burdin-mineralak (% 3,5), petrolio-gasa (% 2,3) eta ibilgailu automotorrak (% 2,3)[39].

Txinaren inportazioen irudi orokorragoa izateko, kategoria ekonomiko handien arabera aztertzen dira inportazioak. 2018an, hauek izan dira Txinak gehien inportatutako produktuak: hornidura industrialak, kapital-ondasunak, erregaiak eta lubrifikatzaileak, garraio-ekipoak, elikagai eta edariak eta kontsumo-ondasunak.

Segidan, 2018an kategoria bakoitzean inportatutako bolumena adierazten da.

[39] Santander Trade (2020ko apirila): Cifras del Comercio Exterior en China. 'Principales productos'. https://santandertrade.com/es/portal/analizar-mercados/china/cifras-comercio-exterior

7. taula: 2018an Txinak inportatutako produktu nagusiak, kategoria handien arabera (BEC)

PRODUKTUA	MILIOI DOLAR
GUZTIRA	2.135.748
2 BESTE PARTIDA BATEAN ZEHAZTU GABEKO HORNIDURA INDUSTRIALAK	974.171
22 Beste partida batean zehaztu gabeko hornidura industrialak, landuak	782.120
21 Beste partida batean zehaztu gabeko hornidura industrialak, oinarrizkoak	192.051
4 KAPITAL-ONDASUNAK (GARRAIO-EKIPOAK IZAN EZIK) ETA HORIEN ZATIAK ETA OSAGARRIAK	469.820
41 Kapital-ondasunak (garraio-ekipoak izan ezik)	260.397
42 Kapital-ondasunen piezak eta osagarriak (garraio-ekipoak izan ezik) eta horien piezak eta osagarriak	209.423
3 ERREGAIAK ETA LUBRIFIKATZAILEAK	336.373
31 Erregaiak eta lubrifikatzaileak, oinarrizkoak	275.435
32 Erregaiak eta lubrifikatzaileak, landuak	60.938
1 ELIKAGAI ETA EDARIAK	114.314
11 Elikagaiak eta edariak, oinarrizkoak	58.877
5 GARRAIO-EKIPOAK, HORIEN ZATIAK ETA OSAGARRIAK	137.253
53 Garraio-ekipoen piezak eta osagarriak	57.201
6 BESTE PARTIDA BATEAN ZEHAZTU GABEKO KONTSUMO-ONDASUNAK	72.842
7 BESTE PARTIDA BATEAN ZEHAZTU GABEKO KONTSUMO-ONDASUNAK	55.723

Iturria: COMTRADE, BEC Classification by Broad Economic Categories

Euskal enpresak Txinan nola barneratu diren modu zehatzagoan aztertu ahal izateko, Europako herrialdeetatik Txinara egindako inportazioak aztertuko ditugu, kategoria ekonomiko handietan banatuta.

8. taula: Txinak Europako herrialde nagusietatik egindako inportazioak, 2018

	GUZTIRA	ALEMANIA	SUITZA	FRANTZIA	ERRESUMA BATUA	ITALIA	IRLANDA	SUEDIA	ESPAINIA
GUZTIRA (MILIOI USD)	254.781	106.476	41.922	32.457	23.979	21.172	10.889	8.951	8.936
4 KAPITAL-ONDASUNAK	69.900	43.537	4.566	5.290	4.347	6.962	1.365	2.605	1.228
5 GARRAIO-EKIPOAK	55.510	30.343	1.605	11.480	7.610	1.707	9	1.849	907
2 INDUSTRIA-HORNIDURAK	73.138	22.707	20.690	5.692	4.599	5.172	7.367	2.841	4.071
6 KONTSUMO-ONDASUNAK	28.689	6.811	3.638	5.745	2.054	6.653	1.088	1.532	1.168
1 ELIKAGAI ETA EDARIAK	11.205	2.027	1.968	3.674	637	551	1.028	95	1.225
3 ERREGAIAK ETA LUBRIFIKATZAILEAK	5.782	682	21	398	4.451	53	0,18	12	165
7 BESTE ONDASUN BATZUK	10.557	369	9.434	178	281	74	32	17	172

Iturria: COMTRADE, BEC Classification by Broad Economic Categories

Ikusten denez, Txinak Espainian duen interes nagusia industria-hornidurak dira (Txinak Espainiatik egindako inportazioen % 45a), eta, horien ondotik, kapital-ondasunak (% 13,7). Adierazle garrantzitsua izan daiteke hori euskal enpresek bultza ditzaketen sektoreak zehazteko orduan.

6. ALDEBIKO HARREMANAK

6.1. Euskadi eta Txinaren arteko merkataritza

2019an, Txina 10. postuan zegoen Euskadik egindako esportazioen ranking-ean[40] (urte horretan, 496M euroko esportazioak egin ziren, guztira). Bestalde, Asiako erraldoia 3. postuan dago Euskadiren herrialde hornitzaile nagusien zerrendan[41] (1.336M euroko inportazioak guztira). Taula honetan, Euskadik Txinarekin duen kanpo-merkataritza adierazten da, milaka eurotan.

9. taula: Euskadi-Txina merkataritza, 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019 (p)
Esportazioak (milaka euro)	637.138	442.634	526.332	538.628	470.462	496.644
Inportazioak (milaka euro)	938.595	1.173.413	1.042.698	1.047.798	1.151.798	1.336.432
Balantza komertziala (milaka euro)	-301.475	-730.779	-516.366	-94.422	-509.170	-839.788

Iturria: EUSTAT

Ikusten den moduan, Euskadi eta Txinaren arteko balantza komertziala defizitarioa izan da beti Euskadirentzat.

5. grafikoa: Euskadi-Txina merkataritzaren bilakaera, 2000-2019

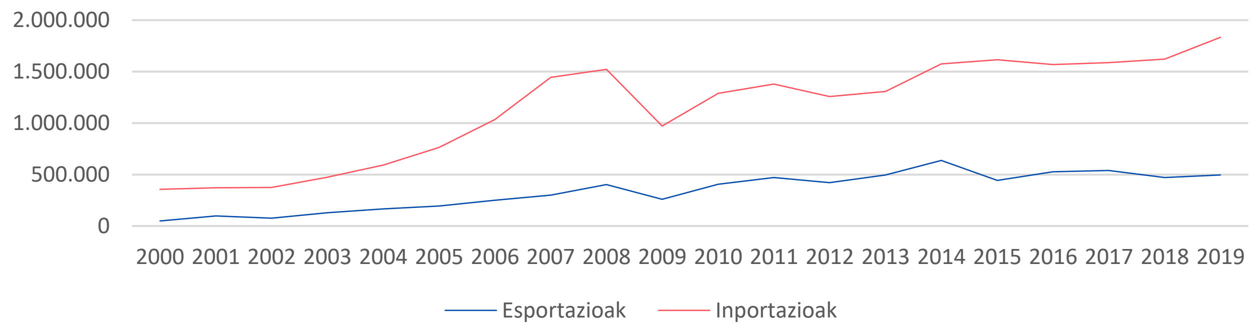

Iturria: EUSTAT

Covid-19aren ondoren, eta ECOMEXen azken prentsa-oharra kontuan hartuta, 2020ko otsailean, Euskadiren esportazioak % 7,9 murriztu ziren guztira, eta inportazioak % 13,6, aurreko urtearekin alderatuta (1.549,8M EURO). Hala, Euskadiren saldo komertziala (352,5M EURO) 80,6 M aldiz handiagoa izan zen 2019ko otsailean erregistratutakoa baino[42]. Txinarako esportazioek ere joera bera mantendu zuten, eta % 7,8 murriztu ziren.

---

[40] EUSTAT (2020ko otsaila): Kanpo-merkataritzako estatistika (ECOMEX). Euskal Autonomia Erkidegoko esportazioen rankinga herrialdeka. 2019. https://www.eustat.eus/elementos/ele0005700/Ranking_de_las_exportaciones_de_la_CA_de_Euskadi_por_paises_p/tbl0005722_c.html

[41] EUSTAT (2020ko otsaila): Kanpo-merkataritzako estatistika (ECOMEX). Euskal Autonomia Erkidegoko inportazioen rankinga herrialdeka. 2019. https://www.eustat.eus/elementos/ele0005700/Ranking_de_las_importaciones_de_la_CA_de_Euskadi_por_paises_p/tbl0005723_c.html

[42] EUSTAT (2020ko apirila): 2020/04/21eko prentsa-oharra. 'En febrero de 2020 las exportaciones de la CA de Euskadi bajan un 7,9% y las importaciones un 13,6%'. https://www.eustat.eus/elementos/En_febrero_de_2020_las_exportaciones_de_la_CA_de_Euskadi_bajan_un_79_y_las_importaciones_un_136_/not0017291_c.html

Taula honetan, Euskadi eta Txinaren artean esportatu eta inportatutako produktu nagusiak agertzen dira.

10. taula: Euskadik Txinara esportatutako produktu nagusiak, 2018

PRODUKTUA	2018	%
GUZTIRA (milaka euro)	**470.462**	**% 100**
84 Ekipamendu-ondasun mekanikoak	191.582	40,7
73 Galdaketako manufakturak	55.840	11,8
85 Makina eta gailu elektrikoak	54.013	11,4
74 Kobrea eta bere manufakturak	29.099	6,1
87 Automobilak	27.253	5,7
88 Aireko edo espazioko nabigazioa	22.105	4,6
86 Trenbideetako ibilgailuak	20.734	4,4
82 Erremintak eta tresnak	18.620	3,9
90 Optikako tresnak	11.735	2,4
22 Edariak	9.237	1,9
40 Kautxua eta bere manufakturak	6.076	1,2
48 Papera eta kartoia	3.602	0,7
83 Manufaktura metalikoak	2.509	0,5
15 Gantz eta olioak	1.929	0,4
75 Nikela eta bere manufakturak	1.622	0,3

Iturria: DATACOMEX

11. taula: Euskadik Txinatik inportatutako produktu nagusiak, 2018

PRODUKTUA	2018	%
GUZTIRA (milaka euro)	**1.151.798**	**100,0**
84 Ekipamendu-ondasun mekanikoak	209.791	18,2
85 Makina eta gailu elektrikoak	179.239	15,5
73 Galdaketako manufakturak	108.407	9,4
87 Automobilak	80.982	7
72 Galdaketa (burdina eta altzairua)	67.730	5,8
83 Manufaktura metalikoak	57.511	4,9
94 Altzariak	31.426	2,7
39 Materia plastikoak	29.884	2,5
76 Aluminioa eta bere manufakturak	29.033	2,5
62 Jantziak, puntuzkoak izan ezik	24.106	2
28 Produktu kimiko inorganikoak	24.028	2
90 Optikako tresnak	22.956	1,9
95 Jostailuak eta aisialdiko produktuak	22.284	1,9
88 Aireko edo espazioko nabigazioa	21.473	1,8

Iturria: DATACOMEX

Ondorengo grafikoan, Euskadik Espainiaren esportazioen guztizkoan eta Espainiak Txinara egiten dituen esportazioetan duen pisua adierazten da.

6. grafikoa: Euskadiren pisua Espainiaren esportazioetan, 2015-2020 (%)

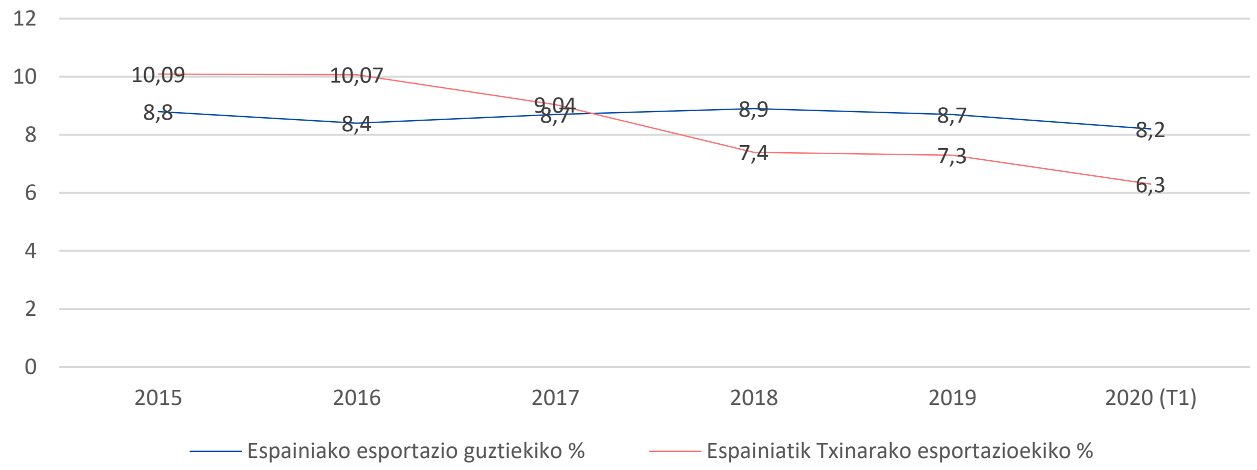

Iturria: DATACOMEX

Ikusten denez, aukeratutako denbora-tartean (2015-2020) Euskadiko esportazioen guztizkoak Espainiako esportazioen guztizkoarekiko duen pisuaren batez bestekoa handiagoa da Euskaditik Txinara egindako esportazioek Espainiak Txinara egindako esportazioekiko duen pisuaren batez bestekoa baino (ikus taula metodologikoak, jarraian). Euskadik esportazioen guztizkoaren % 8,6 bakarrik hartzen duen arren, sektore garrantzitsu batean duen barneratze-maila aipatu behar da: ekipamendu-ondasunak (% 15,8). Halaber, ez da ahaztu behar sektore hauetan duen eragina: produktu energetikoak (% 12,3), automobilgintza (% 9,7) eta erdimanufakturak (% 9,4).

Euskaditikk Txinara egindako esportazioek Espainiatik Txinara egindako esportazioekiko duen pisuari dagokionez, esan behar da, ekipamendu-ondasunen kasuan izan ezik –sektore horretako esportazioen ehunekoa nahiko garrantzitsua baita eta egonkor mantendu baita urte horietan (% 34,6ko batez bestekoa); Espainian segmentu horrek izan duen barneratze-maila baino askoz ere handiagoa da ehuneko hori (% 15,8)–, nahiko baxua dela Euskaditik Txinara egindako esportazioek Espainiatik Txinara egindako esportazioekin alderatuta duten pisua (% 8,3). Halere, Euskadiko industria-sektoreak intentsitate bikoitza du Txinarekiko, Espainiako industria-sektore osoarekin alderatuta.

Bukatzeko, CIVEXen arabera, 161 euskal enpresek esportazioak egiten dituzte Txinara (28 Araban, 73 Bizkaian eta 60 Gipuzkoan).

12. taula: Euskadiren pisua Espainiaren esportazioetan, 2015-2020

EUSKADIKO ESPORTAZIOEN GUZTIZKOAREN PISUA ESPAINIAKO ESPORTAZIOEN GUZTIZKOAREKIKO, SEKTOREKA (%)	GUZTIZKOA 2015-2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (e)
AUKERATUTAKO GUZTIZKOA	8,6	8,8	8,4	8,7	8,9	8,7	8,2
1 ELIKADURA, EDARIAK ETA TABAKOA	2,1	2,3	2,1	2,0	2,1	2,1	2,1
2 PRODUKTU ENERGETIKOAK	12,3	18,7	12,9	11,6	11,5	9,7	9,4
3 LEHENGAIAK	4,6	5,1	5,1	4,3	4,4	3,9	5,1
4 ERDIMANUFAKTURAK	9,4	9,8	9,3	9,2	9,8	9,4	9
5 EKIPAMENDU-ONDASUNAK	15,8	16,0	14,6	15,6	16,1	16,9	15,6
6 AUTOMOBILGINTZA	9,7	8,1	9,7	10,9	10,2	9,8	9,6
7 KONTSUMO-ONDASUN IRAUNKORRAK	5,5	5,9	5,1	5,2	5,3	6	5,8
8 KONTSUMO-MANUFAKTURAK	1,8	1,9	1,8	1,9	1,8	1,8	1,8
9 BESTE SALGAI BATZUK	2,1	1,1	2,4	1,5	3,1	1,7	2,9

EUSKADIKO ESPORTAZIOEN PISUA ESPAINIATIK TXINARA EGINDAKO ESPORTAZIOEKIKO, SEKTOREKA (%)	GUZTIZKOA 2015-2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (e)
AUKERATUTAKO GUZTIZKOA	8,3	10,09	10,07	9,04	7,4	7,3	6,3
1 ELIKADURA, EDARIAK ETA TABAKOA	1,7	1,7	1,02	1,2	1,1	0,5	0,2
2 PRODUKTU ENERGETIKOAK	0,9	3,5	1,7	0,6	0,1	0,4	1,2
3 LEHENGAIAK	4,7	6,8	9,7	5,1	1,9	2,2	2,8
4 ERDIMANUFAKTURAK	7,3	4,5	12,5	6,5	5,3	5,8	9,5
5 EKIPAMENDU-ONDASUNAK	34,6	37,13	32,08	31,4	32,4	39,4	35,19
6 AUTOMOBILGINTZA	5,5	3,7	5,3	7,6	6,4	7,1	3,2
7 KONTSUMO-ONDASUN IRAUNKORRAK	3,6	6,4	3,4	1,2	1,3	4,9	4,6
8 KONTSUMO-MANUFAKTURAK	0,3	0,5	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3
9 BESTE SALGAI BATZUK	2,9	2,5	4,2	4,5	1,9	1,6	2,8

Iturria: DATACOMEX

Hurrengo taulan, Espainiatik eta Euskaditik Txinara esportatutako produktuen ranking-a agertzen da, 2015-2020 epealdian.

13 taula: Espainiak eta Euskadik Txinara esportatutako produktuen ranking-a, 2015-2020 epealdian

ESPAINIAREN ESPORTAZIOAK	(2015-2020)	EAE-REN ESPORTAZIOAK	(2015-2020)
AUKERATUTAKO GUZTIZKOA (mila euro)	29.351.945	AUKERATUTAKO GUZTIZKOA (mila euro)	2.541.476
1 ELIKADURA, EDARIAK ETA TABAKOA	6.488.314	5 EKIPAMENDU-ONDASUNAK	1.611.580
4 ERDIMANUFAKTURAK	6.296.585	4 ERDIMANUFAKTURAK	436.778
3 LEHENGAIAK	6.205.971	3 LEHENGAIAK	279.994
5 EKIPAMENDU-ONDASUNAK	4.694.914	6 AUTOMOBILGINTZA	122.129
8 KONTSUMO-MANUFAKTURAK	2.948.057	1 ELIKADURA, EDARIAK ETA TABAKOA	63.405
6 AUTOMOBILGINTZA	1.976.143	8 KONTSUMO-MANUFAKTURAK	12.672
7 KONTSUMO-ONDASUN IRAUNKORRAK	339.573	7 KONTSUMO-ONDASUN IRAUNKORRAK	10.670
2 PRODUKTU ENERGETIKOAK	298.261	9 BESTE SALGAI BATZUK	2.655
9 BESTE SALGAI BATZUK	104.127	2 PRODUKTU ENERGETIKOAK	1.593

Iturria: DATACOMEX

6.2. Euskadiren posizionamendua

Beharrezkoa da Txinako inportazioen pisua aztertzea, erlatiboki lehiakorrak garen ondorioztatu ahal izateko. BasqueTrade-ren lan baten arabera, 34 eremu (48 herrialde) aztertuta, Euskadi nahiko maila baxuan barneratu da Txinan merkataritzaren ikuspegitik (2017an, % 0,03a ordezkatzen zuen Txinako inportazioekiko); hain zuzen, 30. lekuan zegoen. Aurreko atalean adierazi denez, Espainiak Txinara egindako esportazioekiko Euskadik duen pisua antzekoa da (txikiagoa) azken bost urteetan Espainiako esportazioen guztizkoan Euskadik izan duen pisuarekiko, ekipamendu-ondasunen sektorean izan ezik. Sektore horretan, Euskaditik Txinara egindako esportazioek Espainiatik Txinara egindako esportazioekiko duten barneratze-maila bikoitza da, gutxi gorabehera, Espainiako esportazioen guztizkoarekiko (% 34,6 eta % 15,8, hurrenez hurren).

Segidan, azken urtean Euskadik Txinako inportazioetan izan duen kuota agertzen da, sektoreka, eta azken 5 urteetan izan duen bilakaera.

14. taula: Sektore bakoitzeko kuotaren ranking-a 2017an eta hazkundearen araberako kuota-eboluzioaren rankinga, 2012-2017

SECTORES		2017	SECTORES		Evol. 2017-2002	Evol. 2017-2012
73A	Tubos y accesorios	2,73%	73A	Tubos y accesorios	2,36%	2,19%
86	Vehículos de vías férreas	0,82%	86	Vehículos de vías férreas	0,81%	0,54%
84C	Máquinas herramienta para trabajar metal	0,70%	82	Herramientas y útiles	0,41%	0,35%
82	Herramientas y útiles	0,62%	84D	Grúas y aparatos elevacion	0,33%	0,26%
84D	Grúas y aparatos elevacion	0,36%	97	XXI Objetos de arte	0,14%	0,14%
22	Bebidas	0,22%	88	Navegación aérea o espacial	0,10%	0,10%
83	Manufacturas metálicas	0,18%	22	Bebidas	0,22%	0,09%
85A	Motores y generadores eléctricos	0,16%	83	Manufacturas metálicas	0,12%	0,08%
97	XXI Objetos de arte	0,14%	47-49	Pasta, papel y sus manufacturas	0,13%	0,07%
47-49	Pasta, papel y sus manufacturas	0,13%	74	Cobre y sus manufacturas	0,11%	0,07%
87C	Partes y accesorios	0,12%	73C	Cables, alambre, tornillería, muelles	-0,07%	0,06%
84F	Otra maquinaria mecánica	0,12%	85A	Motores y generadores eléctricos	-0,12%	0,06%
74	Cobre y sus manufacturas	0,11%	85B	Transformadores	-0,02%	0,04%
73C	Cables, alambre, tornillería, muelles	0,11%	73D	Otras manufacturas de hierro o de acero	0,10%	0,04%
88	Navegación aérea o espacial	0,11%	72A	Productos planos acero común	0,03%	0,03%
73D	Otras manufacturas de hierro o de acero	0,11%	72D	Barras y perfiles acero inoxidable y aleado	0,00%	0,03%
40	Caucho y manufacturas	0,06%	40	Caucho y manufacturas	0,05%	0,02%
85B	Transformadores	0,06%	15	Grasas y aceites	0,02%	0,02%
72D	Barras y perfiles acero inoxidable y aleado	0,03%	93	Armas y municiones	-0,43%	0,02%
72B	Barras y perfiles acero común	0,03%	16-24 (-22)	Productos alimenticios	0,01%	0,01%
84E	Equipamiento hosteleria y aparatos doméstico	0,03%	73B	Depósitos, recipientes	-0,05%	0,01%
72A	Productos planos acero común	0,03%	87A	Vehículos automóviles	0,01%	0,01%
84B	Motores	0,03%	44-46	Madera y sus manufacturas	0,01%	0,01%
72E	Otros de fundición hierro y acero	0,02%	72C	Productos planos acero inoxidable y aleado	0,01%	0,00%
15	Grasas y aceites	0,02%	90-92	XVIII Aparatos de óptica y precisión	-0,01%	0,00%
93	Armas y municiones	0,02%	68-70	Piedra, cementos y vidrio	0,01%	0,00%
76	Aluminio y manufacturas	0,02%	39	Materias plásticas	0,00%	0,00%
16-24 (-22)	Productos alimenticios	0,01%	84B	Motores	-0,11%	0,00%
90-92	XVIII Aparatos de óptica y precisión	0,01%	85E	Otros bienes de equipo eléctricos	-0,01%	0,00%
72C	Productos planos acero inoxidable y aleado	0,01%	1 a 5	Productos del reino animal	-0,09%	0,00%
75, 78-81	Otros metales y manufacturas	0,01%	99	No clasificados	-0,04%	0,00%
85E	Otros bienes de equipo eléctricos	0,01%	28-38	Productos químicos	-0,01%	0,00%
87A	Vehículos automóviles	0,01%	25-27	Productos minerales	0,00%	0,00%
84A	Calderas y turbinas	0,01%	71	Joyería y bisutería	0,00%	0,00%
68-70	Piedra, cementos y vidrio	0,01%	89	Navegación marítima o fluvial	0,00%	0,00%
73B	Depósitos, recipientes	0,01%	87B	Vehículos para transporte mercancías	0,00%	0,00%
44-46	Madera y sus manufacturas	0,01%	6 a 14	Productos del reino vegetal	0,00%	0,00%
39	Materias plásticas	0,00%	85D	Alumbrado	0,00%	0,00%
94-96	Muebles, juguetes, otras	0,00%	41-43, 50-67	Textiles y sus manufacturas	0,00%	0,00%
1 a 5	Productos del reino animal	0,00%	75, 78-81	Otros metales y manufacturas	0,01%	-0,01%
99	No clasificados	0,00%	85C	Baterías, acumuladores, electroimanes	0,00%	-0,01%
41-43, 50-67	Textiles y sus manufacturas	0,00%	94-96	Muebles, juguetes, otras	-0,21%	-0,01%
28-38	Productos químicos	0,00%	72E	Otros de fundición hierro y acero	0,01%	-0,01%
85C	Baterías, acumuladores, electroimanes	0,00%	84F	Otra maquinaria mecánica	0,09%	-0,02%
25-27	Productos minerales	0,00%	84E	Equipamiento hosteleria y aparatos domésticos	-0,02%	-0,02%
85D	Alumbrado	0,00%	76	Aluminio y manufacturas	0,01%	-0,02%
6 a 14	Productos del reino vegetal	0,00%	84A	Calderas y turbinas	-0,17%	-0,03%
71	Joyería y bisutería	0,00%	72B	Barras y perfiles acero común	-0,05%	-0,06%
89	Navegación marítima o fluvial	0,00%	87C	Partes y accesorios	0,00%	-0,11%
87B	Vehículos para transporte mercancías	0,00%	87D	Otros del capitulo de vehículos automoviles	-0,38%	-0,25%
87D	Otros del capitulo de vehículos automoviles	-0,16%	84C	Máquinas herramienta para trabajar metal	0,60%	-0,25%

Fuente: Elaboración propia con datos Eustat y UN Comtrade

Azterketa hori ikusgarriago egiteko, hona hemen, sektorez sektore, Euskadik Txinan duen posizionamenduari buruzko grafikoa, interpretazio hauetan oinarrituta:

- **Indartsuak:** Sektore hauetan asko handitu dira Txinara egindako inportazioak azken 5 urteetan, eta Euskadiko kuota ere handitu egin da.
- **Heldutasuna:** Inportazioak ez dira hazi, baina Euskadiren kuota bai.
- **Potentziala:** Sektore hauetan asko handitu dira Txinara egindako inportazioak azken 5 urteetan, baina Euskadiko kuota ez da handitu.
- **Interes baxua:** Sektore hauetan Txinara egindako inportazioak ez dira handitu azken 5 urteetan, eta Euskadiko kuota ere ez.

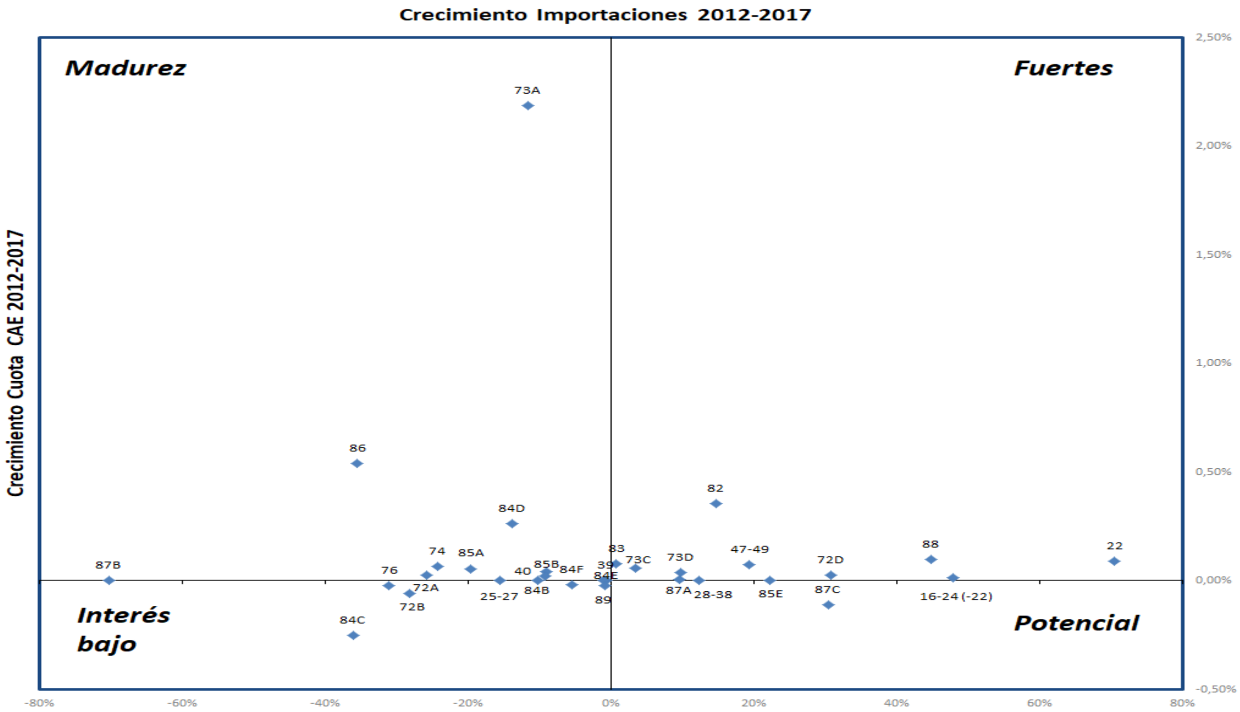

16-24 (-22)	Productos alimenticios	73C	Cables, alambre, tornillería, muelles	85A	Motores y generadores eléctricos
22	Bebidas	73D	Otras manufacturas de hierro o de acero	85B	Transformadores
25-27	Productos minerales	74	Cobre y sus manufacturas	85E	Otros bienes de equipo eléctricos
28-38	Productos químicos	76	Aluminio y manufacturas	86	Vehículos de vías férreas
39	Materias plásticas	82	Herramientas y útiles	87A	Vehículos automóviles
40	Caucho y manufacturas	83	Manufacturas metálicas	87B	Vehículos para transporte mercancías
47-49	Pasta, papel y sus manufacturas	84B	Motores	87C	Partes y accesorios
72A	Productos planos acero común	84C	Máquinas herramienta para trabajar metal	88	Navegación aérea o espacial
72B	Barras y perfiles acero común	84D	Grúas y aparatos elevacion	89	Navegación marítima o fluvial
72D	Barras y perfiles acero inoxidable y aleado	84E	Equipamiento hosteleria y aparatos domésticos		
73A	Tubos y accesorios	84F	Otra maquinaria mecánica		

Gogoratu behar da Txina 1. lehentasun-mailan dagoela enpresen nazioartekotzeari buruzko Eusko Jaurlaritzaren 2017-2020ko plangintza estrategikoan. Horren haritik, aurreko taulan hodi eta osagarrien sektorearen hazkundea azpimarratu arren, sektore horretako inportazioak ez ziren hazi 2012tik 2017rako epealdian. Horregatik ageri da grafikoan sektore heldu gisa, tren-sektorea bezala. Sektore indartsutzat hartzen dira, esaterako, edarien sektorea, sektore aeronautikoa, erreminten sektorea eta pasta eta paperaren sektorea. Eta sektore potentzial gisa hartzen dira automobilgintzako osagarrien eta ekipamendu-ondasun elektrikoen sektoreak.

6.3. Aldebiko inbertsioak

Gure datuen arabera, 238 euskal enpresa daude Txinan finkatuta. Horietatik 114 komertzialak dira, 91 produktiboak eta 32 zerbitzuen arlokoak. Nagusiki, sektore hauek ordezkatzen dituzte: makina-erreminta eta horien osagarriak (66), automobilgintza (39), erreminta eta produktu metalikoak (22), energia eta material elektrikoak (22), ingeniaritza eta aholkularitza (13), garraioa eta logistika (11), beste ekipamendu-ondasun batzuk (11) eta telekomunikazioak (10).

15. taula: Gaur egun Txinan finkatuta dauden euskal enpresak

SEKTOREA	FINKATUTAKO ENPRESAK	KOMERTZIALA	PRODUKTIBOA	ZERBITZUAK
02 NEKAZARITZAKO ELIKAGAIAK	6	6	-	-
03 EHUNGINTZA	3	3	-	-
08 ERAIKUNTZAKO MATERIALAK	2	2	-	-
09 SIDERURGIA	2	2	-	-
10 ERREMINTAK ETA PRODUKTU METALIKOAK	22	12	10	-
11 ERAIKUNTZAKO EKIPAMENDUAK	2	2	-	-
12 SIDERURGIARAKO EKIPAMENDUAK	1	1	-	-
14 SEKTORE KIMIKOKO ETA PAPERGINTZAKO EKIPAMENDUAK	1	1	-	-
15 MAKINA-ERREMINTA ETA BERE OSAGARRIAK	66	47	17	2
16 BESTE EKIPAMENDU-ONDASUN BATZUK	11	4	7	-
17 ENERGIA ETA MATERIAL ELEKTRIKOA	22	10	12	-
18 ETXETRESNA ELEKTRIKOAK	2	-	2	-
19 TELEKOMUNIKAZIOAK	10	6	4	-
20 AUTOMOBILGINTZA	39	6	30	3
21 SEKTORE AERONAUTIKOA	1	1	1	-
22 ALTZARIAK ETA ETXEKO OSAGARRIAK	5	4	1	-
24 ASKOTARIKO ZERBITZUAK	9	1	-	8
26 ITSAS ETA GARRAIO INDUSTRIAK	2	1	1	-
28 GARRAIOA ETA LOGISTIKA	11	1	1	9
29 HEZKUNTZA ETA IKERKETA	2	-	-	2
30 INGENIARITZA ETA AHOLKULARITZA	13	4	3	6
31 IKUS-ENTZUNEZKOEN SEKTOREA	2	-	-	2
32 SEKTORE BIOMEDIKOA	1	-	1	-
33 TREN-SEKTOREA	3	1	2	-

Iturria: BasqueTrade Office in Shanghái

Bestalde, Bureau Van Dijk erakundearen arabera, 17 euskal enpresek partaidetzak dituzte enpresa txinatarretan.

7. SEKTORE NAGUSIAK

7.1. BPGari egindako ekarpena

Segidan, Txinako BPGaren banaketa azaltzen da, sektoreka, eta iturri nazionalak eta azken data eskuragarriak (2017) kontuan hartuta. Bigarren eta hirugarren sektoreek duten pisu handia da nabarmendu beharreko datuetako bat.

16. taula: BPGari egindako ekarpena sektoreka, 2017

SEKTOREA	GUZTIZKOA (mila milioi USD)	GUZTIZKOA (BPG-AREN %)
BPG-A GUZTIRA	11.706	100
Lehen sektorea	924	7,9
Bigarren sektorea	4.737	40,5
Hirugarren sektorea	6.045	51,6

Iturria: National Bureau of Statistics China (NBS), azken datu eskuragarriak

Segidan, azken data eskuragarrietako Txinako BPG-aren banaketa agertzen da sektore ekonomiko eta industrialen arabera.

17. taula: BPGari egindako ekarpena sektore ekonomiko eta industrialen arabera, 2017

SEKTORE EKONOMIKO ETA INDUSTRIALAK	GUZTIZKOA (mila milioi USD)	GUZTIZKOA (BPG-AREN %)
BPG-A GUZTIRA	11.706	100
Nekazaritza, basogintza eta arrantza	962	8,2
Industria	3.964	33,9
Eraikuntza	788	6,7
Handizkako eta txikizkako merkataritza	1.100	9,4
Garraioa eta posta-zerbitzuak	521	4,4
Ostatu- eta otordu-zerbitzuak	206	1,8
Finantzak eta aseguruak	930	7,9
Sustrai ondasunak/higiezinak	762	6,5
Beste jarduera batzuk	2.473	21,1

Iturria: National Bureau of Statistics China (NBS), azken datu eskuragarriak

Ikusten denez, industriaren sektoreak bereganatzen du BPG-aren ehuneko handiena (% 33,9).

Segidan, 2018an Txinak izandako merkatu-bolumenak adierazten dira.

18. taula: Merkatu-bolumenak, 2018

SEKTOREA	GUZTIZKOA (mila milioi USD)	%
GUZTIRA	9.636	100
ENERGIA	1.090	11,3
Petrolio gordina eta gas naturala erauztea	142	1,5
Meatzaritza	335	3,5
Petrolio finduko produktuak	519	5,4
Beste batzuk	94	0,9
ZERBITZU PUBLIKOAK ETA BIRZIKLAPENA	1.539	16
Birziklapena	324	3,4
Elektrizitatea	1.009	10,5
Beste batzuk	206	2,1
MAKINERIA	1.456	15,1
Garraiorako tresnak, zatiak eta osagarriak	86	0,9
Mahai-tresnak, eskuz egindako erremintak eta ekipamendu-ondasunak, oro har	95	1
Goratzeko eta manipulatzeko ekipoak	95	1
Egokitzapen industrialerako eta enbalajerako ekipamenduak eta erabilera orokorreko beste makina batzuk.	289	3
Ponpak, konpresoreak, iturriak eta balbulak	152	1,6
Makina-erreminta	109	1,1
Eraikuntzako, meatzaritzako eta erauzketako makineria	170	1,8
Industria plastikorako, kautxu eta papergintzarako eta beste helburu berezi batzuetarako makineria	226	2,3
Beste batzuk	234	2,4
GOI-TEKNOLOGIAKO HONDASUNAK	2.885	29,9
Etxeko erabilerarako	230	2,4
Telebista, irratia, soinu- eta bideo-gailuak	140	1,4
Metagailuak eta bateriak	122	1,3
Motorrak, transformadoreak eta sorgailu elektrikoak	220	2,2
Ibilgailu eta motorretarako ekipo elektrikoak	190	1,9
Banaketa elektrikorako makineria eta kontrol-aparatuak	169	1,7
Isolamendurako alanbreak eta kableak	235	2,4
Ordenagailuak eta bulegoko ekipamendua	349	3,6
Osagai elektronikoak, balbulak eta hodiak	655	7
Telefono mugikorrak, irrati-transmisoreak eta telebista-kamerak	373	3,9
Beste batzuk	202	2,1
GARRAIO-EKIPOAK	1.575	16,3
Ibilgailuen zatiak eta motorrak	1.270	13,2
Tren- eta tranbia-lokomotorrak eta material mugikorra	74	0,7
Itsasontziak eta ontziak	98	1
Beste batzuk	133	1,4
NEGOZIO-ZERBITZUAK	1.094	11,4

Iturria: EUROMONITOR

Besteak beste, sektore hauen eragina nabarmentzen da: goi-teknologiako ondasunak (% 29,9), garraio-ekipoak (% 16,3), zerbitzu publikoak eta birziklapena (% 16) eta makineria (% 15,1).

7.2. Negozio-aukerak

Gaingiroki, Txinaren interes nagusia industria-hornidurak (974.171M USD) eta kapital-ondasunak (468.820 USD) dira, inportatutako guztizkoa kontuan hartuta (2.135.748M USD). 2018an, hauek izan ziren Txinak gehien inportatutako produktuak: makina eta aparatu elektrikoak, erregai mineralak eta ekipamendu-ondasun mekanikoak. Zehazki, lehenago esan bezala, hauek dira Txinak gehien inportatzen dituen produktuak: zirkuitu integratu elektronikoak eta mikroegiturak (% 14,2), petrolio-olioak (% 11,2), burdin-mineralak (% 3,5), petrolio-gasa (% 2,3) eta ibilgailu automotorrak (% 2,3). Herrialdearen intereseko sektoreen adierazle orokorra izan daiteke hori.

Euskal enpresentzako negozio-aukera partikularrei dagokienez, kanpo-merkataritzari buruzko atalean ikusi dugunez, zenbait sektoretan lehiakorrak gara, eta Txinak inportazio garrantzitsuak egiten ditu alor horietan; besteak beste, ekipamendu-ondasun mekanikoei (% 40,7), galdaketako manufakturei (% 11,7) eta makineria eta aparatu elektrikoei (% 11,4) buruz ari gara. Beraz, RIS3 Euskadi estrategiarekin eta zehazturiko lehentasunezko bost merkatuekin bat etorriz (garraioa eta mugikortasuna, mundu digitala, zientziaren industria, zahartzea eta osasuna eta energia), ikusten dugu Txinak aukerak eskaintzen dituela sektore hauentzat:

Erreminta eta tresnen eta **aireko eta espazioko nabigazioaren** sektoreak interesgarriak izan daitezke euskal enpresentzat, kontuan izanik, aurreko koadroan adierazten den moduan, industria indartsuko sektore gisa sailkatuta daudela. Txina makina-erremintaren ekoizle eta kontsumitzaile handiena bezala dago posizionatuta. Horren erakusgarri da Euskaditik inportatutako makina eta aparatu elektrikoen eta ekipamendu-ondasun mekanikoen bolumena.

Bestalde, **energiaren sektoreak** ere aukera handiak eskaintzen ditu, batez ere, Txina energia-trantsizio betean dagoela kontuan izanda. Hala, Txinak aldaketak egin ditu hazkundea bultzatzeko erabili dituen energia-sistemen egituretan, eta sistema horien iturriak dibertsifikatu ditu. Hain zuzen, 2020an ekoitzitako energiaren % 15 energia berriztagarrietatik lortzea du helburu.[43] Horrez gainera, *Made in China 2025* planean, zibilizazio ekologikoa eraikiko duen energia-iraultzaren alde egiten da, eta bereziki azpimarratzen da “teknologia berderako” aldaketa bultzatzeko beharra.[44] Hori dela eta, uste dugu merkatu interesgarria izan daitekeela energia berriztagarrien sektoreko euskal enpresentzat

Automobilgintza sektorean, arreta berezia jarri behar zaie energia berriko ibilgailuei, Txinan egindako azken azoketan aditzera eman den moduan. Azoka horietan ikusi denez, Covid-19aren krisiaren aurretik, azkartu egin nahi zen ibilgailu elektrikoetarako trantsizioa (EV100, adibidez), BasqueTrade-n zaintzarako plataforma digitalean jasotako informazioan erakusten den moduan (segidan zehazten da informazio hori). Horrez gainera, 2025erako, auto elektrikoen salmentek salmenten guztizkoaren % 20a ordezkatzea espero du Txinak, eta, beraz, sektore horretan inbertitzeko eta atzerriko enpresekin lan egiteko jarrera adierazten du horrek.

Bestalde, International Trade Center erakundearen arabera, Txinako nazioarteko merkatua aztertuz gero, produktu horiek potentzial inportatzaileko produktu gisa detektatzen dira.

---

[43]ICEX (2020ko apirila): China: Estructura de la oferta. Sector secundario. https://www.icex.es/icex/es/navegacion-principal/todos-nuestros-servicios/informacion-de-mercados/paises/navegacion-principal/el-pais/informacion-economica-y-comercial/estructura-de-la-oferta/index.html?idPais=CN

[44]ICEX (2020ko apirila): Plan Made in china 2025. https://www.icex.es/icex/es/navegacion-principal/todos-nuestros-servicios/informacion-de-mercados/paises/navegacion-principal/el-mercado/estudios-informes/DOC2016671546.html?idPais=CN

19. taula: Txinarentzat potentzial inportatzailea duten sektore nagusiak, ITC

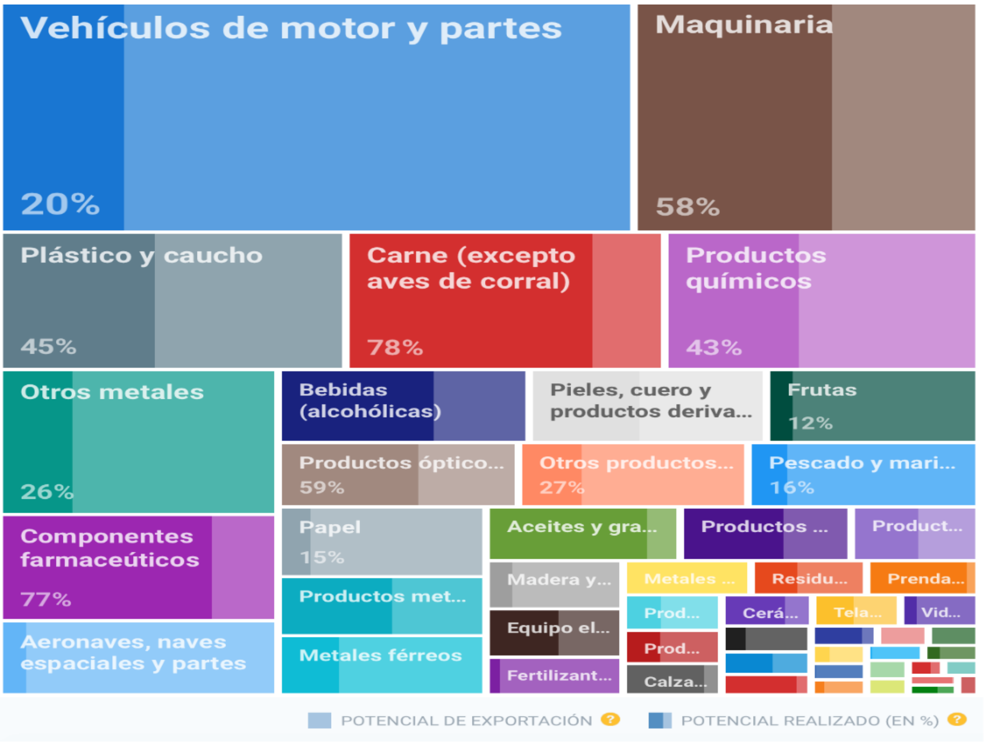

Azkenik, hauek izango lirateke BasqueTrade-n behaketa-sistemak detektatutako aukeretako batzuk:

Sunpower Group enpresak Txinako 10MW-ko biomasako ko-sorkuntzako planta batean inbertituko du; hortaz, energia-sektorearen balioa handitu egingo da.

Bestalde, Toyota-k 1.200 M USD inbertitzeko asmoa du FAWrekin batera, Tianjin-eko ibilgailu elektrikoen planta berri batean, automobilgintzaren interes potentzialaren adierazgarri. Txinan, aukera berrietara dibertsifikatzen ari da sektorea, eta, ondorioz, urtean 200.000 ibilgailu elektrikoko manufaktura-gaitasuna lortuko du Txinak. Halaber, Toyota enpresa japoniarrak 400 M USD bideratu ditu gidatze autonomoan aritzen den Txinako Pony.ai startup-era. Ildo horretatik, automobil elektrikoetarako bateriak diseinatu, garatu eta ekoizteko *joint-venture* bat sortuko du BYD enpresarekin batera. Aurreikuspenen arabera, 2020ko maiatzean jarriko dute martxan akordioa. Horrez gain, Volkswagen enpresak eta Shanghái Du-Power New Energy Technical startup-ak karga azkarreko estazio malguak eraikiko dituzte Txinan. *Joint-venture* hori mugarria izango da automobilgintza sektorean eta aukera handia da industriako enpresentzat.

Bestalde, Txinak trenbideen eraikuntza bultzatuko du epe luzera. Sektoreko proiektuak lehentasunezkotzat hartzen dira, eta modu ekitatiboan bultzatuko dira bidaiarien garraiorako eta karga-garraiorako proiektuak. Beraz, sektoreak aukera ezin hobea du negozioak egiteko.

Bere aldetik, Munduko Bankuak 100 M USD mailegatu dizkio Txinari Sichuan-go landa-eremuko ur- eta saneamendu-zerbitzuak hobetzeko, lankidetza publiko-pribatu bidez. Hala, Sichuan-go ur- eta saneamendu-horniduren azpiegiturak hobetu ahal izango dira (uren tratamendurako plantak eta hoditeriak, estolderia-sareak, hondakin-uren tratamendurako plantak eta etxebizitzekin konektatzeko zerbitzuak). Guztira, 230.000 lagunek proiektu horren etekinak jaso ahal izango dituztela kalkulatzen da.

8. NAZIOARTEKO HARREMANAK

8.1. Nazioarteko kidetasunak

Txina Nazio Batuetako Erakundeko (NBE) kidea da, eta Segurtasun Kontseiluko kide iraunkorra. Halaber, Asia eta Ozeano Bareko Lankidetza Ekonomikoaren Elkarteko (APEC) kide da 1991az geroztik, leku garrantzitsua du Nazioarteko Moneta Funtseko kide gisa, eta, 2001az geroztik, Merkataritzaren Mundu Erakundeko kide da.

ASEAN-Asiaren Hego-ekialdeko Adiskidetasun eta Lankidetza Hitzarmenaren kide da Txina. Onuragarria izan daiteke hori Txinan negozio bat martxan jarri nahi duten atzerriko enpresentzat; izan ere, ate bat irekitzen zaie eskualde horretako beste herrialde batzuekin merkataritza-harremanak errazago egiteko, kontuan izanik Txinak merkataritza askeko eremu bat duela bere eskualdeko herrialdeekin. Halaber, Txina Garapenerako Asiar Banketxearen (ADB) kide da 1986az geroztik, eta 2014an, Azpiegituretan Inbertitzeko Asiar Banketxea (AIIB) sortzea bultzatu zuen. Edozein herrialdek har dezake parte banketxe horretan, eta helburutzat du Asiako eta Ozeaniako azpiegitura-proiektuetan eta beste sektore produktibo batzuetan inbertitzea (Espainiak % 1,82ko partaidetza du banketxe horretan).

Horrez gain, Asia Europe Meeting (ASEM) erakundeko kide da, zeinari esker hurbilketa handiagoa egon baita EBren eta Txinaren artean. Bestalde, BRICS multzoko kide gisa, 2015eko uztailean, BRICSen garapenerako banketxe berriaren −Shanghai-n du egoitza eta 100.000 M USDko kapital zenbatetsia− inaugurazioan parte hartu zuen Txinak.

Bestalde, 1985az geroztik, Txinak eta EBk Lankidetza Komertzial eta Ekonomikorako Akordioa dute. Denborarekin, Lankidetza eta Asoziaziorako Akordio bihurtzea da helburua, baina akordioa ixteko negoziaketetan jarraitzen dute oraindik. Gainera, azken urteetan, era askotako elkarrizketa sektorialak egin dituzte, eta hainbat akordiotara iritsi dira.[45]

8.2. Merkataritza-akordioak

Merkataritza-akordioei dagokienez, honako akordio hauek ditu sinatuak Txinak, 15 herrialde eta eremu ekonomikorekin: Australia, ASEAN, APTA, Txile, Hego Korea, Costa Rica, Georgia, Islandia, Maldivak, Zeelanda Berria, Pakistan, Peru, Hong Kong eta Macau-ko Administrazio Eskualde Bereziak, Singapur eta Suitza.

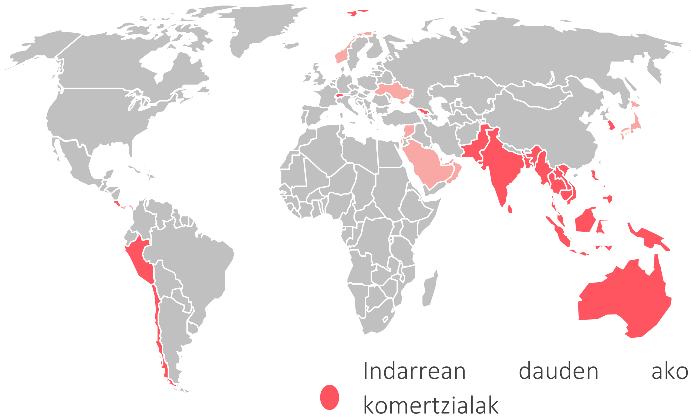

Horrez gain, merkataritza askeko beste 9 akordio negoziatzen ari da, herrialde hauekin: Golkoko Lankidetza Kontseilua, Israel, Japonia-Korea, Maurizio, Moldavia, Palestina, Panama, Regional Comprehensive Economic Partnership (SCEPR) eta Sri Lanka.

Halaber, aztertzen ari da bideragarria izan litekeen herrialde hauekin merkataritza askeko akordioak egitea: Bangladesh, Bengala, Kanada, Kolonbia, Fiji, Mongolia, Nepal eta Papua Ginea Berria.

[45]ICEX (2020ko apirila): Red Exterior. China. 'Relaciones económicas Internacionales'. https://www.icex.es/icex/es /navegacion-principal/todos-nuestros-servicios/informacion-de-mercados/paises/navegacion-principal/el-pais/informacion-economica-y-comercial/relaciones-economicas-internacionales/index.html?idPais=CN

9. ASKOTARIKO ARRISKUAK

9.1. Herrialde-arriskua

20. taula: Herrialdearen arrisku-balorazioa, COFACE [46]

HERRIALDEA	HERRIALDE-ARRISKUA	NEGOZIOEN EGOERA	OHARRAK
TXINA	B	B	-INDARGUNEAK • Arrisku subirano kontrolatua; zor publiko nagusia zor domestikoa da eta bertako dibisan izendatua (CNY) • Kanpo-zorraren arrisku baxua; dibisa-erreserba handia • Aurrerapauso handia munduko hornidura-katean 2025erako • Zerbitzu-sektore dinamikoa, merkataritza elektronikoko joera berriek gidatuta • Azpiegitura handiak -AHULGUNEAK • Hazkunde ekonomikoan eragina izan dezakeen gainzorpetze handia • Funtsezko osagai teknologikoen inportazioekiko mendekotasun handia • Urteek aurrera egin ahala, merkataritza-superabita defizit bihurtzea espero da • Kapitala SOE-ei (State owned enterprises) esleitu izanak kalte egin diezaioke hazkunde ekonomikoari epe luzera. • Gobernuaren estrategia anbiguoa erreformen eta hazkundearen arbitro-lanak egitean • Populazioaren zahartzea eta horrek ekarriko duen gastu publiko handia • Ingurumen-arazoak

[46] HERRIALDE-ARRISKUARI ETA NEGOZIOEN EGOERARI BURUZKO AZTERKETA. Enpresa-faktore zehatzen eta enpresak diharduen herrialdeko faktore erlatiboen konbinaziotik ondorioztatzen da arrisku orokorra. Gure azterketan, zazpi mailako sailkapena erabili da (**zenbat eta gorago, handiagoa da arriskua**): A1, A2, A3, A4, B, C eta D.

9.2. Iruzkin kualitatiboak

Pandemiaren aurretik, BPGaren hazkundeak % 6tik beherako jaitsiera izatea espero zen 2020an, egiturazko faktore eta faktore ziklikoen ondorioz, baina hazkundea nahiko egonkor mantenduko zela aurreikusten zen. Covid-19aren agerraldiaren ondoren, berriz, % 1,2ko hazkundea izango duela espero da, aurrerago aipatu den moduan. Enpresen zorpetzeak ezbaian jarri ditu epe luzeko aurreikuspen ekonomikoak. Hartutako neurrien ondorioz, egiturazko erreformak egin beharko dira, eta ondorio makroekonomikoak utziko dituzte epe luzera. Bestalde, 2019ko abenduan iragarritako merkataritza-akordioaz geroztik, murriztu egin dira AEB eta Txinaren arteko merkataritza-tentsioak. Hala ere, muga-zergek presio egiten jarraituko dute Txinaren hazkunde ekonomikoan, eta % 0,7ko eragina izango dute herrialdearen BPGan.

Bestalde, 2020ko urtarril eta otsailean, kanpo-merkataritzak urte arteko % 9,6ko jaitsiera izan du pandemiaren eraginez. Txinako Aduanen Administrazio Orokorraren arabera, martxoan esportazioek urte arteko % 6,6ko jaitsiera izan zuten, eta inportazioek % 0,9koa. Merkataritza-superabita, berriz, % 80,6 murriztu zen. COFACEren azterketaren arabera, manufakturen sektoreak −oro har BPGaren % 40 ordezkatzen du− ondorio negatiboak izango ditu eskaera domestikoan eta zerbitzuetan, enplegu- eta sarrera-kanalen bitartez. Hori dela eta, etxebizitzetako kontsumoak −BPGaren % 65 ordezkatzen du− % 8ko jaitsiera izango du.

2019an, urte arteko % 5,4 moteldu zen inbertsio pribatua, sarrera eta etekinen murrizketaren eraginez. Higiezinen merkatua egonkortzeko neurriek indarrean jarraitzen dute, prezioak igo daitezen saihestuz. Hala eta guztiz ere, agintariek era neurritsuan hartu dituzte ekonomia bultzatzeko neurriak. Hala, 2019ko martxoan, neurri fiskalen pakete gehigarri bat jarri zuten martxan, 565.045M-ko baliokoa. Pekinek ez zituen neurri horiek zabaldu, hirugarren hiruhilekoan hazkundeak beherakada nabarmena izan arren. Txinako Banku Popularrak berariazko moneta-neurri pizgarriak jarri ditu martxan; besteak beste, murrizketak erreserba-baldintzen zerrendan (RRR) eta likidezia-injekzioak merkatu irekiko eragiketen bidez (OMO). Horri esker, murriztu egin da banku arteko likidezia-murrizketa eta enpresa txiki eta ertainei (ETE) lagundu ahal izan zaie. Kredituaren hazkundea egonkor mantendu da. 2019ko lehenengo 9 hilabeteetan, urte arteko % 10,6ko hazkundea izan zuen; 2018an, berriz, % 11,2koa.

Balantza komertzialari dagokionez, inportazioak esportazioak baino azkarrago murriztu ziren 2019an. Hala eta guztiz ere, Covid-19a baino lehen, 2020an ekonomiak kontu korrontearen defizita izango zuela aurreikusten zen, kontsumoa bultzatzeko neurrien eraginez. Litekeena da agintariek dibisa-merkatuetan esku hartzea, balio-galeraren espektatibak ez gainditzen saiatzeko. Yuan-aren balio-galerak Txinaren merkataritza-trukeak bultzatu ditzake, baina, aldi berean, kapitalaren irteerak susta ditzake. Kontu korrontean defizit txiki bat izatea inolako mehatxua izan ez arren epe labur-ertainean, litekeena da kreditu-arriskuak areagotzea, finantziazio motaren arabera. Halaber, Txina AIZ hartzaile handienetako bat izan arren, populazioaren zahartzeak eta merkataritza-superabitak eragina izan dezakete zorraren metaketa sistemikoa modu egokian finantzatzeko behar adinako aurrezkiak sortzeko gaitasunean.

Zor-mailek oso altuak izaten jarraitzen dute, eta zor korporatiboa da zatirik handiena. Gainera, zorpetutako enpresa horietako asko estatuaren jabetzakoak dira. Zaila da enpresen zorra kuantifikatzea, itzalpeko bankaren hedapena dela medio. 2019ko martxoaren amaieran, itzalpeko bankaren aktiboak % 67 murriztu zirela kalkulatzen da. Zifra hori handiagoa izan daiteke kontuan hartzen badira banketxeen beste finantza-bitartekaritza batzuk −ondarearen kudeaketarako produktuak barne−, eta, gainera, zifra errekorrera irits daiteke, kontuan hartzen bada bonu eta bide berezien bidezko gobernuaren finantzaketa handiagoa.

Faktore politikoak ere mehatxu izan dira ekonomia txinatarrarentzat. Alde horretatik, erretorika ofiziala gogortzea izan da Pekinen erantzuna, bai estatu mailan bai kanpo-politikan. Esaterako, normalean arreta nagusia erreforma ekonomikoei jartzen zaien arren, Txinako Alderdi Komunistaren Hirugarren Batzarrean (PCCh), PCCh barneko diziplina izan zen gai nagusia.

10. ONDORIOA

Txinak munduko barne-merkaturik handiena duela kalkulatzen da (1.300 milioi kontsumitzaile potentzial baino gehiago). Horren erakusgarri, AIZren bigarren herrialde hartzaile gisa posizionatu da (Txinaren sarrerak % 4 handitu ziren 2018an). Txostenean zehar aipatu den moduan, Txinak inbertsio-fluxuak bereganatzen jarraitzen du fusio- eta erosketa-akordio handien bidez. Atzerriko enpresekin proiektuak egiteko duen jarrera adierazten du horrek, eta hori mesedegarria da EAEko enpresentzat.

Horrez gainera, ez da ahantzi behar Txina posizio geoestrategikoan dagoela; hurbil dago Asian suspertzen ari diren merkatuetatik, eta merkataritza askeko hainbat akordio sinatu ditu. Lehenengo ekonomia da erosketa-ahalmenaren parekotasunaren ikuspegitik, eta, oraindik orain, lan-eskuaren kostuek baxuak izaten jarraitzen dute, egoera aldatzen hasia den arren.

Mundu mailako pandemiak hainbat ondorio eragin dituen arren, Txina atzeraldian sartuko ez den herrialde bakanetako bat izatea espero da. Hala, % 1,2ko hazkunde geldoa mantenduko duela aurreikusten da, eta, ondoren, % 9,2ko hazkundea izatea, Nazioarteko Diru Funtsaren kalkuluen arabera. Horrez gainera, atzerriko dibisen erreserba handiena du, eta horrek nolabaiteko egonkortasuna ematen dio kanpo-zorraren aurrean. Halaber, Txinako merkatuaren dinamismo handiak eta manufaktura-sektorearen eta industria astunaren garapen handiak aukera handiak irekitzen dizkio Euskadiri. Gainera, kontuan izan behar da Txinak industria-hornidurak, kapital-ondasunak eta erregaiak inportatu dituela batez ere, eta Txinako industria-sektoreak BPGaren % 40,1a hartzen duela.

Horrekin loturik, euskal enpresen barneratze-maila oso altua izan ez arren, Txinak ekipamendu-ondasunen eta erdimanufakturen ehuneko handia inportatzen du Euskaditik; hortaz, sektore horiek estrategikotzat hartzen ditugu euskal enpresentzat. Bestalde, Txina eta Euskadiren arteko inportazioetan hazkunderako joera nabaritu da sektore batzuetan (adibidez, erremintak eta tresnak, sektore aeroespaziala, edariak eta pasta eta papera). Eta sektore hauek ere interesgarriak izan daitezke negozio berriak martxan jartzeko: energia berriztagarriak eta automobilgintza (batez ere, auto elektronikoak).

Hori guztia kontuan izanik eta munduko egoera ekonomikoari buruz nolabaiteko ziurgabetasuna dagoen arren, Txinako merkatua suspertzen ari da, eta, beraz, oraindik ere lehentasunezko eta interes handiko merkatu gisa ikusten dugu EAEko enpresentzat.

11. ERREFERENTZIAK

- Munduko Bankua (2019): Langabeziaren guztizkoa (populazio aktiboaren guztizkoaren %) (LANEren zenbatespen modelatua)-Txina. 2019 https://datos.bancomundial.org/indicador/SL.UEM.TOTL.ZS?locations=CN
- BasqueTrade Office in Shanghai Database (2020ko apirila).
- Bureau Van Dijk (2020ko apirila): https://www.bvdinfo.com/es-es/
- Central Intelligence Agency (2019ko abendua): China World Factbook. https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/attachments/summaries/CH-summary.pdf
- China International Import Export (CIIE) (2019ko azaroa): Bigarren edizioa. https://www.youtube.com/watch?v=dNGhxEFfRgY
- CIVEX (2020ko apirila): Euskadiko Industria eta Enpresa Esportatzaileen Katalogoa. https://www.euskadi.eus/x76aAppWar/buscador_avanzado/buscadorAvanzado
- COFACE for trade (2020ko apirila): Herrialde-arriskua: Txina. https://www.coface.com/Economic-Studies-and-Country-Risks/China
- COMTRADE Database (abril 2020): China: imports and exports. https://comtrade.un.org/data/
- DATACOMEX (abril 2020): Estadísticas de comercio exterior español. China: importaciones y exportaciones. http://datacomex.comercio.es/principal_comex_es.aspx
- Euskadi.eus (2019ko ekaina): "El Lehendakari se reúne con el Vicegobernador de la provincia de Jiangsu". https://www.euskadi.eus/gobierno-vasco/-/noticia/2019/el-lehendakari-se-reune-con-el-vicegobernador-de-la-provincia-de-jiangsu/
- EUSTAT (2020ko otsaila): Kanpo-merkataritzako estatistika (ECOMEX). Euskal Autonomia Erkidegoko esportazioen ranking-a herrialdeka. 2019. https://www.eustat.eus/elementos/ele0005700/Ranking_de_las_exportaciones_de_la_CA_de_Euskadi_por_paises_p/tbl0005722_c.html
- EUSTAT (2020ko otsaila): Kanpo-merkataritzako estatistika (ECOMEX). Euskal Autonomia Erkidegoko inportazioen ranking-a herrialdeka. 2019. https://www.eustat.eus/elementos/ele0005700/Ranking_de_las_importaciones_de_la_CA_de_Euskadi_por_paises_p/tbl0005723_c.html
- EUSTAT (2020ko apirila): 2020/04/21eko prentsa-oharra. 'En febrero de 2020 las exportaciones de la CA de Euskadi bajan un 7,9% y las importaciones un 13,6%'. https://www.eustat.eus/elementos/En_febrero_de_2020_las_exportaciones_de_la_CA_de_Euskadi_bajan_un_79_y_las_importaciones_un_136_/not0017291_c.html
- Nazioarteko Diru Funtsa (NDF) (2019ko apirila): Txinako Herri Errepublikaren datuak. https://www.imf.org/en/Countries/CHN#data

- Nazioarteko Diru Funtsa (NDF) (2020ko apirila): Munduko ekonomiaren azken hazkunde-proiekzioak. https://www.imf.org/es/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020
- Nazioarteko Diru Funtsa (NDF) (2020ko apirila): Transcript of April 2020 Asia and Pacific Press Briefing. https://www.imf.org/en/News/Articles/2020/04/16/tr041520-transcript-of-april-2020-asia-and-pacific-department-press-briefing
- Nazioarteko Diru Funtsa (NDF) (2020ko apirila): World Economic Outlook Database: China. https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2020/01/weodata/weorept.aspx?pr.x=76&pr.y=14&sy=2014&ey=2021&scsm=1&ssd=1&sort=country&ds=.&br=1&c=924&s=NGDP_RPCH%2CPPPGDP%2CNGDPRPPPPCPCH%2CPCPIPCH%2CPCPIEPCH%2CLUR%2CGGXCNL_NGDP%2CBCA_NGDPD&grp=0&a=
- Nazioarteko Diru Funtsa (NDF) (2019ko urria): World Economic Outlook Database. Global Manufacturing Downturn, Rising Trade Barriers. https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2019/10/01/world-economic-outlook-october-2019
- Nazioarteko Diru Funtsa (NDF) (2020ko apirila): World Economic Outlook Database. The Great Lockdown. https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020
- ICEX (2020ko apirila): China: Estructura de la oferta. Sector secundario. https://www.icex.es/icex/es/navegacion-principal/todos-nuestros-servicios/informacion-de-mercados/paises/navegacion-principal/el-pais/informacion-economica-y-comercial/estructura-de-la-oferta/index.html?idPais=CN
- ICEX (2020ko apirila): China: sector Exterior https://www.icex.es/icex/es/navegacion-principal/todos-nuestros-servicios/informacion-de-mercados/paises/navegacion-principal/el-pais/informacion-economica-y-comercial/sector-exterior/index.html?idPais=CN#0
- ICEX (2020ko apirila): Estudios e informes. Plan Made in china 2025. https://www.icex.es/icex/es/navegacion-principal/todos-nuestros-servicios/informacion-de-mercados/paises/navegacion-principal/el-mercado/estudios-informes/DOC2016671546.html?idPais=CN
- ICEX (2020ko apirila): Marco Político de China: ‘Sistema de gobierno, partidos políticos y división de poderes’. https://www.icex.es/icex/es/navegacion-principal/todos-nuestros-servicios/informacion-de-mercados/paises/navegacion-principal/el-pais/informacion-economica-y-comercial/marco-politico/index.html?idPais=CN#0
- ICEX (2020ko apirila): Red Exterior. China. ‘Relaciones económicas Internacionales’. https://www.icex.es/icex/es/navegacion-principal/todos-nuestros-servicios/informacion-de-mercados/paises/navegacion-principal/el-pais/informacion-economica-y-comercial/relaciones-economicas-internacionales/index.html?idPais=CN
- International Trade Center (2020ko apirila): http://www.intracen.org
- National Bureau of Statistics of China (NBS) (2020ko apirila): Preliminary Accounting Results of GDP for the First Quarter of 2020. http://www.stats.gov.cn/english/PressRelease/202004/t20200420_1739811.html
- Santander Trade (2020ko apirila): China: Inversión Extranjera. ‘Las IED en cifras’. https://santandertrade.com/es/portal/establecerse-extranjero/china/inversion-extranjera

- Santander Trade (2020ko apirila): China: Política y economía. Contexto económico. ‘Coyuntura económica’. https://santandertrade.com/es/portal/analizar-mercados/china/politica-y-economia
- Santander Trade (2020ko apirila): China: Política y economía. El marco político. ‘El contexto político actual’. https://santandertrade.com/es/portal/analizar-mercados/china/politica-y-economia
- Santander Trade (2020ko apirila): Cifras del Comercio Exterior en China. https://santandertrade.com/es/portal/analizar-mercados/china/cifras-comercio-exterior
- Trading economics (2020ko apirila): China: Economic Indicators. https://tradingeconomics.com/china/balance-of-trade
- Trading economics (2020ko apirila): China: Exports and Imports. https://tradingeconomics.com/china/exports
- United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) (2019ko uztaila): Munduko inbertsioei buruzko txostena (2019). ‘Las zonas económicas especiales’. https://unctad.org/es/PublicationsLibrary/wir2019_overview_es.pdf
- United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) (2020ko urtarrila): Investment Policy Hub. ‘New Foreign Investment law and its implementation regulations came into effect’. https://investmentpolicy.unctad.org/investment-policy-monitor/measures/3472/new-foreign-investment-law-and-its-implementation-regulations-came-into-effect

© Agencia Vasca de Internacionalización
Basque Trade and Investment S.A.

BasqueTrade & Investment
Agencia Vasca de Internacionalización
Nazioartekotzeko Euskal Agentzia

GRUPO spri TALDEA

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO
BASQUE GOVERNMENT